SPRAWOZDANIE

DYREKCJI
PAŃSTW. GIMNAZJUM
ŚW. MARJI MAGDALENY
W POZNANIU
ZA ROK SZKOLNY
1930/31

POZNAŃ 1931

CZCIONKAMI DRUKARNI KATOLICKIEJ S. A. W POZNANIU

NAKŁADEM UCZNIÓW

SPRAWOZDANIE
SPRAWOZDANIE

DYREKCJI

PAŃSTW. GIMNAZJUM
ŚW. MARJI MAGDALENY

W POZNANIU

ZA ROK SZKOLNY

1930/31

POZNAŃ 1931

CZCIONKAMI DRUKARNI KATOLICKIEJ S. A. W POZNANIU
NAKŁADEM UCZNIÓW

~~Programy szkolne~~
~~Poznań~~
~~gim. państw. św. Marji Magdaleny~~

ZAKŁAD I JEGO POMIESZCZENIE.

Założone przez Jezuitów w r. 1573 „Collegium", przeszło po kasacie Zakonu pod opiekę Komisji Edukacji Narodowej, która utworzyła z niego t. zw. Szkołę Wojewódzką w r. 1780. Po rozbiorach szkoła istniała, choć pod inną nazwą, aż w r. 1834 otrzymała nazwę „ad Sanctam Mariam Magdalenam", t. j.: przy parafji Św. Marji Magdaleny.

W obecnym gmachu mieści się zakład od r. 1858.

Teren, należący do szkoły, wynosi przeszło 2 i 1/4 ha, na których stoi 6 budynków: 1) kościół pobernardyński, 2) klasztor pobernardyński (t. zw. „alumnat"), 3) właściwy gmach szkolny, 4) sala gimnastyczna, 5) ustępy i 6) mały budynek gospodarczy.

Wielki kościół, w którym odbywają się jedynie w niedziele i święta nabożeństwa szkolne, wymaga troskliwej konserwacji, mury bowiem jego, a zwłaszcza sklepienie, rysuje się.

W „alumnacie" mieszczą się zbiory i pracownia fizyczna, gabinet przyrodniczy, sala rysunkowa (zimna i wilgotna, zimą nie do użycia), archiwum szkoły, 2 pokoje: harcerzy i czytelni uczniów, oraz pokój Koła Tow. T. Zana. Resztę alumnatu zajmują 2 woźni zakładu i 5-ciu lokatorów. Z tych ostatnich pięciu mieszkań trzy zostały wykrojone z dawnego stanu posiadania szkoły, wskutek czego odebrano gabinetowi przyrodniczemu 1 pokój, bibljotekę uczniów przeniesiono do głównego gmachu, a dawne archiwum ustąpiło miejsca „harcówce", samo zaś znalazło pomieszczenie w małym pokoiku na I-em piętrze alumnatu.

Główny gmach, (mieszczący 16 sal szkolnych, aulę, salę konferencyjną, 3 sale bibljoteczne, gabinet filologji klas. kancelarję dyrektora, sekretarjat, izbę lekarską, mieszkanie dyrektora i mieszkanie pedla), przedstawia wiele niedomagań, zwłaszcza pod względem higjeny. Brak szatni (korytarze są wąskie, odzież przeto wiesza się w klasach), ustępy oddalone od gmachu o 100 m, sala gimnastyczna o 200 m, w gmachu brak umywalek i urządzeń do picia wody, sale niektóre dość ciemne i zimne, — oto ważne potrzeby szkoły. Najpoważniejsze zaś niedomagania przedstawia alumnat i sala gimnastyczna.

Należy żywić nadzieję, że dezyderaty dyrekcji, przedłożone Władzom, a dotyczące wyżej wspomnianych braków, zostaną zrealizowane, zwłaszcza, że młodzież szkoły naszej, mającej wielkie boiska i ogrody, a położonej ustronnie, mogłaby korzystać, po usunięciu wymienionych braków, z dobrych warunków zdrowia.

KRONIKA ZAKŁADU ZA ROK 1930/31.

2. IX. Rok szkolny rozpoczęto uroczystem nabożeństwem w kościele pobernardyńskim.

6. X. Uczczono 25-ciolecie walki o szkołę polską; do uczniów klas niższych przemówił dr. Spławiński, do klas wyższych dr. Latawiec.

17. X. Popołudniu wygłosił dyr. W. K. N. p .Kilarski dla uczniów klas wyższych odczyt o Pomorzu, ilustrowany przeźroczami.

18. X. Urządzono nad Wartą pokaz lotów aparatów, skonstruowanych przez uczniów w celach propagandowych L. O. P. P.

29. X. Instruktor L. O. P. P. pouczał młodzież klas niższych, a 5. XI. klas wyższych, o celach i zadaniach instytucji, rozpoczynając w ten sposób kurs przeszkolenia. 31. X: odwiedzili uczniowie kl. I—III schron L. O. P. P., a dnia 7. XI. klasy wyższe naszego zakładu.

11. XI. W dzień święta państwowego odbyła się przed nabożeństwem uroczystość na auli dla klas niższych, a po nabożeństwie dla uczniów klas wyższych. Przemówienie wygłosił p. Geissler.

28. XI. Staraniem czytelni pod kierownictwem prof. Koniecznego odbył się uroczysty obchód 100-lecia Powstania Listopadowego, w którym wzięli liczny udział rodzice uczniów. Przemówienie opiekuna prof. Koniecznego, referat ucznia, deklamacje chóralne i występy chóru i orkiestry pod kierunkiem p. Rosenberga złożyły się na program tego wieczorku.

7. XII. Odbyło się otwarcie nowego lokalu Drużyn harcerskich i Czytelni uczniowskiej.

19. XII. Klasa VII a odbyła z prof. Węgrzynowiczem wycieczkę naukową do cukrowni w Opalenicy.

20. XII. Tuż przed ferjami świątecznemi odbył się staraniem Koła Tow. Tom. Zana poranek ku czci morza i Pomorza. Przemawiał opiekun koła p. Urbański. (Chór śpiewał „Oksyw-

skie echa", „Zaślubiny Bałtyku", „Hymn kaszubski" i „Nasz Bałtyk".) Uczeń kl. VIII b wygłosił odczyt na temat „Historja walk o Pomorze".

17. I. Prof. Dubas miał lekcję metodyczną jęz. łacińskiego w obecności 12 nauczycieli; po lekcji odbyła się konferencja.

23. I. W niedzielę odbyło się poświęcenie sztandaru Sodalicji Marjańskiej naszego zakładu. Ks. Biskup Dymek odprawił mszę św. i wygłosił podniosłe kazanie. Wieczorem tegoż dnia trzy sodalicje gimnazjalne urządziły uroczystą akademję w auli uniwersyteckiej, szczelnie wypełnionej młodzieżą i publicznością. Uroczystość zaszczycił swą obecnością Ks. Prymas.

26. I. Klasa VII b zwiedziła elektrownię miejską pod przewodnictwem prof. Hussa.

27. I. Uczniowie oglądają polecony film „Wyprawa na górę Everest w r. 1924."

16. II. Sodalisi urządzili „herbatkę" z miłemi atrakcjami przed środą popielcową.

26. II. Stopień I i II hufca szkolnego P. W. odbył ćwiczenia terenowe (od g. 9—14).

27. II. Prof. Węgrzynowicz przeprowadził w klasie III b lekcję w obecności kilkudziesięciu widzów, uczestników konferencji nauczycielskiej matematycznej, a dr. Pietrowicz przeprowadził w klasie VIII b lekcję z propedeutyki fil. przed bardzo licznem audytorjum, złożonem z uczestników konferencji nauczycielskiej.

19. III. W dniu Imienin Pana Marszałka Piłsudskiego odbyło się nabożeństwo, a potem poranek w auli. Profesor Dubas przemówił do uczniów w języku łacińskim. Na Maderę wysłali uczniowie 280 kart imieninowych Panu Marszałkowi Piłsudskiemu.

28. III. Staraniem uczniów kl. VII b i VIII b odbył się uroczysty wieczór ku czci Wergilego, który przygotował z uczniami kl. VII b i VIII b prof. Węgrzynowicz.

18. IV. Z ideą obrony przemysłu krajowego i akcją współdzielczą zaznajomił uczniów zakładu p. Rosenberg w odpowiednim wykładzie.

2. V. W rocznicę Konstytucji 3 Maja przemawiali do młodzieży klas niższych profesorowie w poszczególnych klasach. Dla klas IV—VIII odbył się uroczysty poranek, na którym przemawiał p. Geissler. Referat wygłosił uczeń — poczem nastąpiła deklamacja i popisy chóru i orkiestry szkolnej.

3. V. Odbyło się poświęcenie nagrody wędrownej P. Kuratora O. S. P., którą otrzymał zakład za wycieczki wakacyjne. Po poświęceniu przemówił do młodzieży na dziedzińcu szkolnym okręgowy wizytator wychowania fizycznego p. Sikorski.

Od 5—8 maja odbyła się matura pisemna uczniów klas ósmych, a od 19—23 maja matura ustna.

30. V. W dniu dziecka kl. I—III odbyły wycieczkę na Maltę. W tym dniu obchodziły klasy wyższe Święto sportowe na boisku Sokoła.

2. VI. Klasa V a odbyła z p. Geisslerem wycieczkę całodzienną do Lednogóry.

7. VI. Kilkudziesięciu uczniów zakładu przystąpiło do sakramentu Bierzmowania.

Od 11—13. VI. odbyły się trzydniowe ćwiczenia terenowe hufca szkolnego P. W. stop. I. Od 17—19. VI. odbyły się te same ćwiczenia stopnia II-go.

Nadto w ciągu sprawozdawczego roku klasy I a, I b i II b odbyły 10 wycieczek geograficznych pod kier. p. Geisslera, a klasy VI—VII 4 wycieczki przyrodnicze pod kier. p. prof. Vogla.

Nabożeństwa szkolne (msza św. z kazaniem) odbywały się w kościele szkolnym w każdą niedzielę i święto.

Trzy razy do roku przystąpili uczniowie do spowiedzi i komunji św.; w połowie października odbyły się trzydniowe rekolekcje, osobno dla klas I—III i IV—VIII.

Dobrowolne składki za zgodą i zachętą Władz szkolnych na cele narodowe i społeczne uczniowie zbierali chętnie; kwitowane ich zestawienia ogłaszała Dyrekcja uczniom w westybulu szkoły.

Sztandar szkolny piastowali w tym roku uczniowie kl. VIII Opitz, Radoński i Wojciechowski.

Nagrody konkursowe uczniów. W wyniku konkursu, ogłoszonego przez Kurat. Pozn. O. Sz. dla młodzieży w setną rocznicę Powstania Listopadowego, otrzymał ucz. VIII b Ligocki Alfred II-gą nagrodę (5 opr. tomów dzieł St. Wyspiańskiego), a ucz. VIII b Szukalski Marjan pochwałę za pracę.

Ubezpieczenie uczniów. W Tow. Ubezp. „Veście" ubezpieczyło się dwustu uczniów od wypadku w szkole i w życiu uczniowskiem, ze szkołą bezpośrednio związanem.

Stypendjum Wojewódzkiego Związku Komunalnego w kwocie 200 zł otrzymał ucz. kl. VI b Waliszewski Janusz.

Kolonje lecznicze. Kurat. O. Sz. przyjęło na 5-ciotygodniową kolonję leczniczą do Inowrocławia podczas nast. wakacyj: Książkowskiego Franciszka (I a) i Szuberta Edwarda (I b).

Wizytacje zakładu. Władze Szkolne kilkakrotnie odwiedzały nasz zakład w b. r. szk. Pan Kurator był u nas dwukrotnie w związku ze sprawą mieszkań w alumnacie oraz w sprawie potrzeb materjalnych szkoły.

Pan Naczelnik Minist. W. R. i O. P. Gałecki był w zakładzie dwukrotnie. Raz w towarzystwie p. Wizytatora okręgowego Dra K. Łuczewskiego w celu zapoznania się z potrzebami materjalnemi szkoły, drugi raz w towarzystwie p. Wizytatora okręgowego Dra Łuczewskiego i p. Instruktora filologji klasycznej, p. K. Dąbrowskiego wizytował lekcje filologji klasycznej.

P. Wizytator okręgowy, Dr. Kazimierz Łuczewski, wizytował nasz zakład w miesiącu maju.

Ks. Radca Noryśkiewicz wizytował nasz zakład w miesiącu marcu

P. Instruktor ministerjalny był obecny na lekcjach filologji klasycznej także z początkiem roku szkolnego.

SKŁAD RADY PEDAGOGICZNEJ I PERSONEL SZKOLNY

przy końcu roku szkolnego 1930/31.

A) Dyrektor:

1. *Bińkowski Benedykt Stanisław*, w r. szk. 1930/31 zwolniony od nauczania.

B) Nauczyciele etatowi:

2. *Dołżycki Leon*, zawiadywał zbiorami rysunkowemi; uczył rysunków w kl. I a, I b, II a, II b, III a i III b, razem 12 godz. tyg. (Etat uzupełniał w Szkole Powszechnej W. W. Świętych.)
3. *Dubas Franciszek*, prof., gosp. kl. III b; uczył łac. w kl. III b, VI b, VIII b, greki w VIII a, razem 18 godz. tyg.
4. *Duda Jan*, prof., gosp. kl. VII b; uczył łac. w kl. I a, VII b, VIII a, razem 19 godz. tyg.
5. *Dzikowski Maksymiljan*, gosp. kl. VI b; uczył niem. w kl. II a b, franc. w kl. III a, IV a, VI b, VII b; nadto niem. nadobow. w kl. V; razem 23 godz. tyg.
6. *Dr. Fenikowski Marjan*, gosp. kl. III a; uczył łac. w kl. III a, V a, greki V b, VI b, VIII b; razem 23 godz. tyg.
7. *Geissler Józef*, opiekun Koła Tow. T. Zana od lutego, gosp. kl. IV b; uczył hist. w kl. I b, II b, IV b, V a, VI b, VII b, geografji w kl. I a, I b, II b, V a, V b; razem 26 godz. tyg. — nadto do 1. listopada 1930 r. geogr. w kl. II a, III a i III b 4 godz. tyg.

8. *Dr. Huss Józef,* prof., zawiadowca zbioru przyrządów i pracowni fizycznej, gosp. kl. VII a; uczył matemat. w III a, IV a, IV b, VI a, VI b, VII a, fiz. VII a; razem 18 godz. tyg.
9. *Ks. Janicki Juljan,* kawaler krzyża oficerskiego orderu „Polonia Restituta", honorowy kanonik kapituły św. Marji Magdaleny w Poznaniu, radca duchowny a. h., prof.; uczył rel. w kl. IV b, V b, VI b, VII b, VIII b; razem 10 godz. tyg. Nadto wygłaszał egzorty i odprawiał nabożeństwa szkolne naprzemian z ks. Skórnickim. (W b. r. szk. korzystał ze zniżki zajęć.)
10. *Konieczny Mieczysław,* prof., opiekun drużyn harcerskich, opiekun Czytelni Uczniów, pisemka szk. „Z pod czapki uczniowskiej" i kierownik Letnisk wakacyjnych dla uczniów zakładu, gosp. kl. V b; uczył pol. w kl. VII a, franc. III b, V b, VII a, VIII b; razem 18 godz. tyg.
11. *Kosmala Henryk,* gosp. kl. I b, opiekun Koła L. O. P. P.; uczył mat. w kl. I a, I b, II a, II b, V a, V b; razem 20 godz. tyg.
12. *Krzyżanowski Karol,* zawiadowca zbioru map i obrazów, opiekun koła krajoznawczego; uczył hist. w kl. II a, IV a, V b, VI a, VII a, VIII a, VIII b, geogr. w kl. IV a, IV b; razem 24 godz. tyg., a nadto do 1 listopada hist. w III a i III b: 2 godz. tyg.
13. *Dr. Latawiec Czesław,* zawiadowca bibljoteki dla uczniów kl. wyższych, gospodarz kl. I a; uczył pol. w kl. I a, II a, III a, VI a, VII b, hist. w kl. I a; razem 21 godz. tyg.
14. *Namysł Stanisław,* prof., gosp. kl. VIII a; uczył pol. w kl. VI b, VIII a, VIII b; razem 9 godz. tyg. (Korzystał ze zniżki zajęć.)
15. *Pawłowski Marjan,* opiekun Koła sport. „Znicz", kierował wychowaniem fizycznem uczniów kl. I a, II a, II b, III a, IV a, V a, VI a, VII a, VIII a; razem 27 godz. tyg.; nadto kierował grami i zabawami ośmiu oddziałów w 5 miesiącach letnich (6 godz. tyg.)
16. *Dr. Proniewski Bolesław,* prof., był gospodarzem kl. II a; uczył do dnia 30. XI. 1930 r. (łac. II a, II b, VI a, greki IV b, razem 18 godz. tyg.) Od 1. XII. 1930 r. do końca r. szk. na urlopie zdrowotnym.
17. *Rosenberg Jan,* opiekun Koła Z. O. P. P., zawiadowca zbioru pomocy naukowych do nauki śpiewu i muzyki; uczył śpiewu w kl. I a, I b, II a, II b, III a, III b, prowadził chór i orkiestrę szkolną; razem 15 godz. tyg. (Korzystał w r. szk. 1930/31 ze zniżki zajęć.)
18. *Ks. Skórnicki Leon,* prof., moderator Sodalicji Marjańskiej uczniów i kierownik Bratniej Pomocy uczniów; uczył rel.

w kl. I a, I b, II a, II b, III a, III b, IV a, V a, VI a, VII a, VIII a; razem 22 godz. tyg. Nadto od 1. grudnia był gosp. kl. II a.

19. *Dr. Spławiński Stanisław*, zawiadowca bibljoteki dla uczniów kl. niższych, gosp. kl. II b; uczył pol. w kl. I b, II b, III b, IV a, IV b, V b; razem 21 godz. tyg.

20. *Stankiewicz Bronisław*, prof., zawiadowca gabinetu filologji klasycznej, gosp. kl. IV a; uczył łac. w kl. I b, IV a, V b, greki IV a, VIII a; razem 24 godz. tyg.

21. *Urbański Bronisław*, gosp. kl. V a; uczył pol. w kl. V a, franc. w kl. II a b, IV b, V a, VI a, VIII a; razem 21 godz. tyg. Do lutego był opiekunem Koła Tow. T. Zana.

22. *Vogel Paweł*, prof., zawiadowca zbiorów przyrodniczych, gosp. kl. VI a; uczył przyrodozn. w kl. III a, III b, VI a, VI b; razem 18 godz. tyg.

23. *Węgrzynowicz Marjan*, prof., gosp. kl. VIII b; uczył matem. w kl. III b, VII b, VIII a, VIII b, fiz. w kl. VII b, VIII a, VIII b; razem 18 godz. tyg.

24. *Woiński Juljan*, zawiadowca sali gimnastycznej, opiekun Klubu Wioślarskiego uczniów, kierował wychowaniem fizycznem w kl. I b, III b, IV b, V b, VI b, VII b, VIII b i hufcem szkolnym, razem 25 godz. tyg.; nadto prowadził gry i zabawy 4-ch oddziałów w miesiącach letnich (6 godz. tyg.).

C) Nauczyciele kontraktowi:

25. *Dorywalski Mieczysław* uczył geografji w kl. II a, III a, III b, razem 6 godz .tyg. (Objął naukę 1. XI. 1930 r.) (Do tego czasu udzielali tych lekcyj p. Geissler (4) i p. Krzyżanowski (2) j. wyżej.)

26. *Głowiński Mieczysław* uczył łac. w kl. II a, II b, VI a, greki w kl. IV b, razem 18 godz. tyg. (Objął te lekcje po p. Proniewskim od 1. XII. 1930 r. j. w.)

27. *Porawski Roman* uczył łac. w kl. IV b, VII a, greki w kl. V a, VI a, razem 20 godz. tyg. (Objął te lekcje po p. Steffenie j. niżej.)

28. *Teodorowicz Feliks* uczył przyrodozn. w kl. I a, I b, II a, II b, razem 8 godz. tyg.

29. *Mielnicka Aleksandra* uczyła j. angielskiego (nadobow.) w dwu grupach I) kl. IV a i b, II) kl. V a i b oraz VI a i b, razem 4 godz. tyg.

D) Nauczyciele dochodzący:

30. *Dr. Pietrowicz Sylwester*, nauczyciel Państw. Gimn. im. K. Marcinkowskiego, uczył prop. filoz. w kl. VIII a, VIII b, razem 6 godz. tyg.

E) Lekarz i lekarz-dentysta:

31. *Dr. Karchowski Jan,* radca sanitarny.
32. *Neyman Witołd,* lekarz-dentysta szkolny (kontraktowy) zajęty od 15 grudnia 1931 r.

F) Praktykanci:

Praktykę przedegzaminową odbywali w zakładzie:

33. *Anders Henryk* z jęz. niem. u naucz. Dzikowskiego.
34. *Torno Helmut* z fizyki i chemji (do maja) u prof. Węgrzynowicza (w I-em półroczu w Gimn. im. A. Mickiewicza pod kierownictwem tegoż profesora).

G) Sekretarz:

35. *Baranowska Wanda* jako sekretarz (kontraktowa) zajęta była w naszej szkole przez trzy dni w tygodniu, przez resztę tygodnia pracowała w Gimn. Państw. im. K. Marcinkowskiego.

H) Służba szkolna:

36. *Malinowski Teodor,* stały woźny Zakładu.
37. *Filipiak Władysław,* etatowy pomocnik woźnego.
38. *Mendus Michalina,* kontraktowa pomocnica woźnego.

Zmiany w Gronie

w porównaniu z ubiegłym rokiem szk., oraz ruch w r. szk. 1930/31.

1. *Ostrowski Dezydery,* urodzony w r. 1869 w Kurowcach w Małopolsce, ukończył gimnazjum w Stanisławowie, a studja filozoficzne w uniwersytecie lwowskim. Pracował jako nauczyciel w Jaśle, Samborze, Krakowie i Lwowie. Był dyrektorem gimnazjum w Rzeszowie, a od dnia 31. III. 1920 r. Gimnazjum Państwowego św. Marji Magdaleny w Poznaniu. Z dniem 30. VIII. 1930 r. na własną prośbę przeniesiony w stan spoczynku.
2. *Bińkowski Benedykt,* dyrektor Gimnazjum Państwowego w Krasnym Stawie, przeniesiony z dniem 1. IX. 1930 r. na równorzędne stanowisko do Gimnazjum św. Marji Magdaleny w Poznaniu.
3. *Abgarowicz Kazimierz,* profesor, był gospodarzem kl. IV b i uczył do dnia 31. X. 1930 r. (łac. IV b, VII a, VIII a, gr. VI a, razem 19 godz. tyg.). Z dniem 1. XI. 1930 r. przeniesiony do Gimnazjum Państwowego w Rogoźnie, gdzie kieruje zakładem.
4. *Steffen Wiktor,* nauczyciel kontraktowy, objął lekcje po p. Abgarowiczu; uczył do 1. XII. 1930 r. Nauczanie przerwał z powodu wyjazdu na dalsze studja.

5. *Gołębski Eugenjusz*, tymczasowy nauczyciel, otrzymał urlop bezpłatny na r. szk. 1930/31.
6. *Machnikowski Sylwester*, nauczyciel etatowy, przeniesiony z dniem 30. VIII. do Gimnazjum Państw. w Lesznie.
7. *Moroń Bogusław*, nauczyciel etatowy, przeniesiony z dniem 30. VIII. 1930 r. do Gimnazjum Państwowego w Ostrowie.
8. *Ostrowski Mieczysław*, prof., przeniesiony w stan spoczynku z dniem 30. VIII. 1930 r.
9. *Szychliński Franciszek*, nauczyciel etatowy, otrzymał bezpłatny urlop celem pełnienia obowiązków kierownika miejskiego humanistycznego gimnazjum koedukacyjnego w Ostrzeszowie.
10. *Wójtowicz Stanisław*, profesor, przeniesiony do Państwowego Gimnazjum Męsk. w Ostrowie z dniem 30. VIII. 1930 r.

NAUKA.

PLAN NAUKI.

a) Ministerstwo W. R. i O. P. rozporządzeniem swem z dnia 26 maja 1929 r. Nr. II — 10119/29 ustaliło plan godzin dla gimnazjum klasycznego dawnego typu w następującej postaci:

Przedmiot nauki	Klasa								Razem
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
Religja . . .	2	2	2	2	2	2	2	2	16
Język polski .	4	4	4	3	3	3	4	3	28
„ łaciński .	5	4	4	5	5	5	5	4	37
„ grecki .	—	—	—	5	5	5	5	4	24
„ nowożytny obcy . .	—	4	4	4	4	3	3	3	25
Historja . . .	2	2	2	3	3	3	3	} 3 (Historja i Geografja)	19½
Geografja . .	2	2		2	2	—	—		9½
Przyrodoznawst.	} 2 (Przyrodoznawst. i Fizyka)	2	5	—	—	4	—	—	} 19 (Przyrodoznawst. i Fizyka)
Fizyka . . .				—	—	—	3	3	
Matematyka. .	4	3	3	3	3	2	2	2	22
Prop. filozofji .	—	—	—	—	—	—	—	3	3
Rysunki i roboty	4	2	2	—	—	—	—	—	8
Śpiew	2	2	1	—	—	—	—	—	5
Ćwicz. cielesne .	3	3	3	3	3	3	3	3	24
Razem . .	30	30	30	30	30	30	30	30	240

Nauka szkolna odbywała się w r. szk. 1930/31 wedle powyższego planu z tem jedynie odchyleniem, że w klasie I a i b nie było nauki robót ręcznych (po 2 godz. tyg.) z powodu braku odpowiednich urządzeń, wobec czego klasy te miały 28 godz. tyg. nauki.

b) Przedmioty nadobowiązkowe:

1. Na naukę jęz. niem. uczęszczało 17 uczniów kl. V a i b (3 godz. tyg.).

   Do zeszłego bowiem roku szk. wszyscy uczniowie uczyli się obowiązkowo języka francuskiego. W r. szk. 1930/31 w klasie II a i b uczono niemieckiego lub francuskiego stosownie do wyboru, dokonanego przez rodziców.

2. Języka angielskiego udzielano uczniom klas IV—VI w dwu grupach, po 2 lekcje tyg. (grupa I: kl. IV a i b, liczyła 14 uczniów; grupa II: kl. V i VI: 19 uczniów.)

c) Pozatem chór szkolny, liczący 83 uczniów, odbywał ćwiczenia w 3 godz. tyg.; orkiestra szkolna w 2 godz. tyg.; hufiec szkolny P. W. stopień I i II po 2 godz., razem 4 godz. tyg.; wreszcie w porze letniej gry i zabawy 6 godz. tyg.

POMOCE NAUKOWE.

1. *Bibljoteki.*

a) Dotychczasowy inwentarz *bibljoteki nauczycielskiej* wzrósł w r. szk. 1930/31 o 134 pozycyj; przez co osięgnął cyfrę 4 763 dzieł. Na przyrost ten złożyło się: 28 czasopism, prenumerowanych w r. szk. 1930/31, 90 dzieł zakupionych przez Kuratorjum O. S. P. z dotacji Ministerstwa W. R. i O. P. dla Instytutu Psychologicznego Uniwersytetu Poznańskiego, a wpisanych stosownie do rozp. Kuratorjum do ks. bibljot. zakładu, oraz 26 dzieł zakupionych z taks administracyjnych.

b) *Bibjoteka dla uczniów* powiększyła się w r. 1930/31 o 95 dzieł zakupionych z taks administracyjnych. Bibljoteka ta liczy 2 251 książek polskich. Oprawiono w b. r. 190 tomów, Klasom niższym wypożyczał książki Dr. Spławiński, wyższym Dr. Latawiec. Książki wypożyczano raz w tygodniu (w 4-ch dniach). Z bibljoteki korzystało w klasach niższych 79% uczniów, w klasach wyższych 48%. Na jednego czytelnika przypada w klasach niższych 12 książek, w klasach wyższych 8. Bibljotekę przeniesiono w tym roku z alumnatu do głównego gmachu.

2. *Zbiory do historji i geografji* zawierały:

Map: 119 ściennych do geografji, 69 do historji, 34 podręcznych, 1 plastyczną. Dla każdej klasy zakupiono w tym roku 1 wieszadło na obrazy (razem 16). Obrazów było: 170 do geo-

grafji, 128 do historji, sztuki i nauki języków, wkońcu 24 przyborów do geografji, jak globusy, tellurja i t. p.

3. *Zbiory gabinetu filologji klasycznej* nie uległy przeistoczeniu. Przeniesiono je jedynie do obszernej sali na parterze gmachu, gdzie dokonano potrzebnych adaptacyj (instalacje elektr., zasłony okien, oraz ekran). W r. szk. 1930/31 w gabinecie tym poza lekcjami filologji klas. odbywały się także przy epidjaskopie także lekcje jęz. polskiego i geografji.

4. *Lokal gabinetu fizycznego* uległ całkowitemu odnowieniu. Dotychczasową salę wykładową zamieniono na pracownię fizyczną: ustawiono w niej 10 stołów laboratoryjnych, do których doprowadzono gaz i elektrykę. W pięciu sąsiednich odnowionych ubikacjach poczyniono w związku z tem zmiany w rozmieszczeniu przyrządów do ćwiczeń i demonstracyj. Dotychczasowe zbiory powiększono o 123 pozycyj, w czem główny nacisk położono na komplety do ćwiczeń laborat. — Sprawiono mały warsztat z kompletem narzędzi. Gabinet fizyki liczy 501, chemji 456 pozycyj.

5. *Gabinet przyrodniczy* wymaga poważniejszych wkładów finansowych z powodu braku odpowiedniego pomieszczenia i umeblowania. Bardzo liczny zbiór wynosi 3 771 pozycyj z rozmaitych działów (w tem 2 118 minerałów). Z powodu złego dotychczasowego pomieszczenia na II-em piętrze alumnatu, oddano 1 pokój (szósty) gabinetu fizycznego na pomieszczenie cenniejszych zbiorów przyrodniczych; zamierza się tam także urządzić pracownię.

6. *Zbiory do nauki rysunków* nie powiększyły się w tym roku i obejmują 699 pozycyj (w tem modeli gips., fajans., porcel., glinian. i metalow. 391 sztuk).

7. *Dla wychowania fizycznego,* poza naprawkami często psujących się przyborów (zwłaszcza na grach i zabawach), sprawiono 2 komplety do gry w koszykówkę, oraz odrestaurowano 3 łodzie. Pozatem inwentarz nie uległ zmianie; zawiera 425 poz.

8. *Zbiór nut i śpiewników* do nauki śpiewu i muzyki wynosi 300 sztuk i 10 instrumentów muzycznych.

TEMATY ZADAŃ POLSKICH W KLASACH WYŻSZYCH.

Zadania domowe oznaczono gwiazdką.

Kl. V a — 1.* „Grzeczność nie jest rzeczą małą." Pan Tadeusz I. 396. — 2. „Ojczyzno moja, Ty jesteś jak zdrowie." — 3.* Znaczenie powstania listopadowego dla naszego pokolenia. — 4. Polowanie w dawnej Polsce (na podst. lektury szkolnej). — 5. Czy „Lilje" A. Mickiewicza są balladą romantyczną? — 6.* Zbrodnia i pokuta Jacka Soplicy. — 7. Do wyboru: a) Laudatores temporis

acti w „Panu Tadeuszu"; b) Zdobycze kulturalne Polski na wschodzie. — 8. Do wyboru: a) Doniosłość wynalazków technicznych, dawnych i współczesnych, dla rozwoju kultury i cywilizacji. b) W zdrowem ciele zdrowy duch.

Kl. V b. — 1. Obyczaj staropolski (na podst. 3-ch pierwszych ks. P. Tadeusza); Charakterystyka towarzystwa soplicowskiego; Prostota a prostactwo. — 2. Ksiądz Robak w świetle pierwszych 4-ech ksiąg; Stosunek poety do przyrody; Geograficzne czynniki rozwoju kulturalnego Europy. — 3.* W setną rocznicę powstania listopadowego (forma i ujęcie dowolne). — 4. Charakterystyka mowców występujących na „Radzie"; Przelot eskadry włoskiej nad Atlantykiem (w formie raportu gen. Balbo). — 5. Młodzież polska w szkole rosyjskiej (na podstawie powieści: „Syzyfowe Prace); Różnica stanowisk Hrabiego a Gerwazego wobec sporu o zamek. — 6. Wytłumaczyć zdanie: Pan Tadeusz jest książką budującą; Jacek Soplica a Kmicic. — 7.* Obrazek z życia harcerskiego; Wyprawa Wilkinsa do bieguna północnego. — 8. Rozbiór językowy czterech pierwszych wierszy Pana Tadeusza; Świat staroszlachecki w P. Tadeuszu i Zemście.

Kl. VI a. — 1. a) Ideał człowieka w średniowieczu i w renesansie; b) Polska i Niemcy w dziejowym stosunku i w obecnej chwili; c) Znaczenie nauki dla życia. — 2. a) Poglądy M. Reja na życie; b) Mój ideał człowieka; c) Życie w roku 2930. — 3.* Djalog między Rejem, Górnickim, Orzechowskim i Modrzewskim o naprawie Rzeczypospolitej. — 4. a) Ból ojcowski w „Trenach" Kochanowskiego; b) Kochanowski jako człowiek, myśliciel i artysta; c) Prostota a prostactwo. — 5. a) System polityczny Piotra Skargi; b) Obowiązki obywatela wobec państwa. — 6.* „Książe Niezłomny" Calderona de la Barce a „Nowela Tatarska" Sienkiewicza (ideał człowieka Barokku). — 7. Libertyn jako ideał oświecenia (na podstawie powieści „Listopad" Rzewuskiego). — 8. a) Życie polskie w powieściach Ignacego Krasickiego; b) Charakter i umysłowość Ignacego Krasickiego.

Kl. VI b. — 1.* Widoki i wrażenia z okna wagonu. — 2. Urok prastarych zwyczajów (na podstawie „Sobótki" J. Kochanowskiego i z własnej fantazji). — 3.* W listopadową setną rocznicę... — 4. Portret duchowy Orszulki Kochanowskiej (na podstawie „Trenów). — 5. Cechy polskiego krajobrazu w 4 porach roku. — 6.* Co milsze: zima czy lato? Motto: Prawdę dostrzec można najłatwiej przez pryzmat dialogu. Renan. — 7. Chudy literat i księgarz skarżą się na polskiego czytelnika. (Forma dowolna.) — 8.* Znaczenie i potrzeba karności w społecznościach ludzkich. — 9. Wychowanie M. Doświadczyńskiego przez dom, szkołę i życie. — Jaka połać kraju jest mi najlepiej znaną, a jaką pragnąłbym poznać?

Kl. VII a. — 1. Rozbiór logiczny „Hymnu do Boga" Woronicza. — 2.* W setną rocznicę Powstania Listopadowego. — 3. (do wyboru:) a) Mój ulubiony autor; b) Pożytek zwierząt domowych; c) Maszyna parowa na usługach człowieka. — 4.* Ideał typu dzisiejszego młodzieńca polskiego. — 5. Na temat: „Gdybym był nauczycielem szkoły średniej..." — 6. Mieszkańcy chaty Wdowy (na podstawie „Balladyny"). — 7.* Rola sportu w szkole. — 8. Mesjanizm Mickiewicza a Winkelriedyzm Słowackiego.

Kl. VII b. — 1.* Epoka legjonowa w „Popiołach" Żeromskiego. — 2. Rozwój ideowy w I-szym okresie twórczości Adama Mickiewicza. — 3. a) Rola teorji mistycznych w „Dziadach Wileńskich"; b) Pamiętnik Andréego. — 4. a) Ukraina w twórczości Malczewskiego, Zaleskiego i Goszczyńskiego; b) Subjektywizm Malczewskiego w Marji; c) Jak sobie wyobrażam swą przyszłość? — 5. a) Ideologja „Konrada Wallenroda"; b) Natura w „Sonetach Krymskich"; c) Egotyzm i egoizm. — 6. a) Ideologja Dziadów Drezdeńskich; b) Społeczeństwo polskie i rosyjskie na podstawie Dziadów; c) Jednostka a naród. — 7. Mickiewicz i Słowacki o młodości (różnice środowiska kulturalnego, umysłowości i charakteru obydwóch twórców). — 8. a) Ustosunkowanie się Słowackiego do społeczeństwa (na podstawie Kordjana, Anhellego, Lilli Wenedy); b) Intelektualizm Słowackiego.

Kl. VIII a. — 1.* Triumfy lotnictwa. — 2. Jak pojmowali ideę Chrystusową: Wiktor, Symeon a Irydjon? — 3.* W listopadową setną rocznicę... — 4. Czy trafną jest synteza H. Sienkiewicza: „Grecja stworzyła mądrość i piękno, Rzym, siłę i prawo." — 5.* Walczący człowiek w twórczości Prusa i Żeromskiego. — 6. U progu nowego życia. (W formie listu, noweli lub rozprawki.)

Kl. VIII b. — 1.* Co więcej cenić należy w człowieku: naukę czy charakter? — Gloryfikacja idei miłości chrześcijańskiej w „Nieboskiej komedji". — 3.* W listopadową setną rocznicę... — 4. Przewodnia myśl w „Maratonie" Ujejskiego. — 5.* Zagadnienia filozoficzne w cyklu sonetów Asnyka „Nad głębiami". — 6. Rozważania na temat: Życie podobne do książki; głupcy czytają ją pobieżnie, mądrzy rozważnie, bo wiedzą, że raz ją tylko czytać można.

LEKTURA AUTORÓW ŁACIŃSKICH I GRECKICH.

Kl. IV a. — Caesar, B. G. I 1—6, 27—29; II 1—3, 5—11; IV 1—3, 16—23; V 12—14. — Ovidius Metamorph.: Złoty wiek, Potop, Cerera i Proserpina; Fasti: Założenie Rzymu; Tristia: De vita sua.

Kl. IV b. — P. Cornelius Nepos, Hannibal 1—12. — C. Iulius Caesar, Comment. de bello Gallico I 1—6, 27—29; II 1—3, 5—11;

752—900 (reszta księgi w polskim przekładzie). — Homer, Odysseja, ks. I, V, VI; ks. IX, XXI—XXIV w przekładzie; Iljada, ks. I, VI, XXII; ks. II, III, IV, V i opis tarczy Achillesa z ks. XVIII w przekładzie.

Kl. VI b. — M. Tullius Cicero: De officiis I, 18—19, 20—41, 42—49, 50—58, 61—69, 74—78, 84—92; Laelius de amicitia (w wyborze). 18—24; 26—32; 33—35; 44—48; 62—68; De re publica, VI, 9—29 (Somnium Scipionis). Prywatna lektura kontrolowana w szkole: De officiis I. 93—96, 101—103, 105—106, 110—111, 115—121, 122—125, 130—137; II. 17—20, 22—29, 48—51, 73—85; III. 35—60. — P. Vergilius Maro: Eclogo: I, IV, VII; Georgicon: I 1—42; Aeneis: I 1—304. II w całości; VI 384—475; 680—900. Prywatna lektura kontrolowana w szkole: Ecloga: V i VI. Aeneis ks. IV tudzież reszta ks. I. — Odysseja I, V, VI, XXII. — Iljada I, VI, XXII.

Kl. VII a. — T. Livius: Ab urbe condita libri, ks. XXI. — Q. Horatius Flaccus: Sat. I 1, 9; II 6; Carm. — 30 pieśni; Epist. I 10, 12, 20; Ars poetica w przekładzie. — Platon: Apologja i Laches. — Homer: Iljada ks. XVIII i XXII.

Kl. VII b. — Livius: I 1—21; XXI 1— 19. — Horatius: Carm. I 1, 2, 3, 4, 6, 7, 10, 14, 15, 21, 22, 31, 34, 37, II 1, 3, 10, 14, 16; III 1, 2, 9, 18, 30; IV 2, 3, 7, 12; Ep. 2, 7, 10; Sat II 6, Epist. I 10. — Plato: Apol. Sokr.; Laches. — Homer: Il. 18 (lektura domowa kontrolowana w klasie).

Kl. VIII a. — Tacitus: Ann. I 1—49; II 41—55; II 69—73; IV 1—9; IV 37—42; IV 47—49; XIV 51—56; XV 60—65. — Sofoklesa Elektra.

Kl. VIII b. — P. Cornelius Tacitus: Annalium I 1—30; IV 1—9, 34—42, 52—54, 57—70; VI 50—51; XV 38—45; XVI 16—19. — T. Livii: XXII 11—14; XXVII 43—45, 50—51; XXX 19—20; XXXIX 51. — Sophokles, Oidipus Tyrannos (w oryginale). — Euripides, Medea (w polskim przekładzie).
IV 1—3, 16—19, 20—23; V 12—14; VI 11—20; VII 29—31, 63—90. — P. Ovidius Naso, Metamorphoseon libri I 89—114, 275—297, 361—567; Fasti IV 809—859; Tristia IV 10.

Kl. V a. — Sallustius, Bellum Iugurthinum (według wydania szkolnego Rapaporta). — Cicero, De imp. Cn. Pompei i In Catil. or. I. — Xenophon, Anabasis I 1; 2, 1—18; 4, 11—19; 5; 7; 8; III 1, 2—31; IV 7, 19—27. Ks. II i wyjątki z III w przekł.

Kl. V b. — Sallustius, Bellum Iugurthinum. — Cicero, de imperio Cn. Pompei i in Catil. or. I. — Xenophon, Anabasis I 1; 2, 1—18; 7; 8; II 5; 6; Cyrop. VII 2, 1—29; Memor. II 1, 21—34.

Kl. VI a. — Cicero, De officiis I 18—19, 20—40, 50—58, 105—111; Tuscul. disp. II 11—12; III 1—6; Laelius de amicitia (całość według wydania szkolnego). — Vergilius, Catalepton 1;

Eclogae I, IV, IX; Aeneis I 1—304 (reszta w polskim przekładzie), II 1—468 (reszta w polskim przekładzie), IV (w całości, obowiązkowa lektura prywatna), VI 1—13, 264—332, 426—476,

---

WYCHOWANIE.

A. Szkoła i dom.

Sześć razy w roku szkolnym podczas t. zw. konferencyj wywiadowczych mogli opiekunowie dowiadywać się o postępach w nauce i o sprawowaniu się uczniów; oprócz tego podczas przerw w nauce szkolnej służyli często nauczyciele potrzebnemi informacjami rodzicom i ich wysłannikom. Szkoła spotykała się także bezpośrednio z kołami rodzicielskiemi na wieczorkach szkolnych, zebraniach harcerskich, kolonijnych, na uroczystościach poświęcenia sztandaru Sodalicji, na poświęceniu lokalu organizacyj uczniowskich. Stale współpracowało ze szkołą Koło Przyjaciół XV Drużyny harcerskiej, a z początkiem i końcem roku szkolnego Komitet Rodzicielski, powstały celem wysłania uczniów na letnisko wakacyjne. Poczynania wychowawcze szkoły spotykały się ze zrozumieniem i ofiarną nieraz pomocą ze strony Domu. Dyrektor uprzejmie dziękuje całej Publiczności szkolnej, Kołu i Komitetowi za pracę.

B. Organizacje uczniowskie.

(Na podstawie własnych sprawozdań zarządów organizacyj szkolnych, stwierdzonych przez nauczycieli-opiekunów tych instytucyj).

I. SODALICJA MARJAŃSKA.

Sodalicja Marjańska pod wezwaniem Najśw. Marji Panny Niepokalanie Poczętej i św. Alojzego rozwijała się pomyślnie i liczyła 71 członków z kl. V — VIII.

Moderatorem był ks. Leon Skórnicki.

Wspólnych nabożeństw z Komunją św. oraz Adoracji Najśw. Sakramentu w pierwszy piątek miesiąca było 9. Łącznikiem między wszystkimi sodalisami były zebrania plenarne — miesięczne, na których sodalisi wygłosili referaty: Św. Augustyn. Motto: „Niespokojne jest serce moje, aż nie spocznie w Tobie, Panie"; Życie towarzyskie na tle katolicyzmu; Etyka a sztuka, Pojęcie honoru w świetle chrześcijańskiej etyki; Stosunek młodzieży do rodziców i starszego społeczeństwa.

W łonie Sodalicji istniały cztery kółka:

1. Kółko przygotowawcze, mające na celu zapoznać aspirantów z ideą marjańską. Wygłoszono tu referaty: Co nas młodych pociąga do Sodalicji; Apostolskie hasło Sodalisa; Rola ze-

brań w Sodalicji; O pożytkach, jakie Sodalicja przynosi; Organizacja Sodalicji.

2. Kółko organizacyjne. Wygłoszono referaty: Wychowanie i wykształcenie organizacyjne; Dziesięciolecie naszej Sodalicji; Praca w Sodalicji w dziesięcioletnim okresie na podstawie referatów; Bibljoteka sodalicyjna i jej zainteresowanie wśród członków.

3. Kółko historyczne z następującemi referatami: Klasztor i Kościół Bernardynów w Poznaniu; Ogólny zarys dziejów gim. Św. Marji Magdaleny; Gimnazjum Św. Marji Magdaleny jako Kolegjum Jezuickie; Spór Kolegjum Jezuickiego z Akademją Krakowską o Akademję w Poznaniu.

4. Kółko misyjne, w skład którego wchodzili uczniowie klas niższych, liczy 140 członków i zebrało przeszło 10 000 znaczków, odesłanych do XX Misjonarzy do Krakowa.

Dnia 8. grudnia 1930 przyjęto uroczyście nowych członków do Sodalicji na Mszy św. recytowanej. W styczniu, roku 1931 obchodzono wspólnie uroczystość Dziesięciolecia Sodalicji przy gim. Marcinkowskiego, Bergera i św. Marji Magdaleny, z czem łączyło się poświęcenie sztandaru naszej Sodalicji. Z tejże okazji, w dniu 25. stycznia odprawił J. Eks. ks. biskup Dymek w kościele Pobernardyńskim uroczystą Mszę św., po południu zaś odbyła się podniosła akademja w Auli Uniwersyteckiej, na którą przybyli również J. Em. ks. Kardynał Hlond i J. Eks. ks. biskup Dymek, p. wizytator Odroń w zastępstwie p. kuratora dr. Namysła. Nadto ku uczczeniu Dziesięciolecia odbyła się w ścisłych ramach Sodalicji „herbatka", urozmaicona występami muzycznemi i deklamatorskiemi. — W dniu 11. i 12. kwietnia odbył się w Gnieźnie zjazd prowincjonalny delegatów archidiecezji gnieźn.-pozn., dokąd nasza Sodalicja wysłała dwóch członków z ks. Moderatorem. Bibljoteka Sodalicji powiększyła się w obecnym roku szkolnym o 6 dzieł z daru członków.

II. HARCERSTWO.

15-ta drużyna harcerska im. Romualda Traugutta, kolebka skautingu w Wielkopolsce, istniejąca przy naszem gimnazjum, liczy członków 88. Tworzą oni dwie gromady: starszą-harcerską (55 członków — 5 zastępów) oraz młodszą-wilczęcą (33 członków — 3 zastępy.

Opiekunem z ramienia szkoły był prof. Mieczysław Konieczny, kierownikiem drużyny starszej był uczeń kl. VII Małecki Witold, młodszej uczeń kl. VII Olszański Zbigniew.

W charakterze t. zw. instruktora naczelnego, kierującego pracą obu drużyn, współpracował nasz b. uczeń p. Leon Marszałek, stud. U. P.

Oprócz tego pomagali nasi b. uczniowie, akademicy Kazimierz Piechowiak i Czesław Matysiak.

Zbiórki drużyny i zastępów odbywały się regularnie co sobotę (wzgl. niedzielę) na boisku szkolnem, w klasach lub w lokalu organizacyj uczniowskich. Obecność na zbiórkach wahała się od 90—100 procent.

Hasłem całorocznej pracy było: przez wzorowe spełnianie obowiązków ku prawdziwej radości! Stąd też stały Konkurs Obowiązkowości, Konkurs wesołych pokazów i t. p. Wprowadzony system konkursowy dał bardzo dobre rezultaty. Wyróżnił się zastęp, składający się z uczni kl. V z zastępowym Wizą uczniem kl. VI na czele. W listopadzie założono Kasę Oszczędności drużyny. Członkowie drużyny codziennie mogą składać swe oszczędności, od 10 gr począwszy. Wszystkie oszczędności złożone są na jednej książeczce P. K. O. — Stan Kasy Oszczędności osięgnął z końcem roku szkolnego przeszło 200 zł. W ubiegłym roku szkolnym odbyło się 27 wycieczek (w tej liczbie 11 — 2-dniowych), między innemi do Gniezna, Promna i Zielonki. W uroczystości i pokazach na Malcie w dniu Patrona harc. św. Jerzego brali nasi harcerze żywy udział, popisując się „wieczorem na Wschodzie — modlitwą do Ałłaha" i zyskując poklask licznie zgromadzonej publiczności.

Pomocy materjalnej i poparcia moralnego użyczało młodym Koło Przyjaciół XV-tej Drużyny harc. z zarządem w następującym składzie: W. P. P. Dr. Józef Pomorski (przewodniczący), Marja Konieczna (sekretarka), Stanisław Dyczkowski (skarbnik), Stefanja Michałowska, Helena Kujawina, Bogacki Franciszek i z urzędu ks. prof. Leon Skórnicki (kapelan), Dr. Jan Karchowski (lekarz szkolny), prof. Mieczysław Konieczny (opiekun) i Leon Marszałek, stud. praw U. P. (instruktor naczelny drużyn XV-tych).

III. CZYTELNIA UCZNIÓW.

Na walnem zebraniu dnia 13 września 1930 wybrano nowy zarząd Czytelni w osobach — kol. St. Palczewskiego VIII b (prezes), kol. W. Talarczyka VII a (wiceprezes), kol. Z. Celichowskiego VII b (sekretarz), kol. M. Palczewskiego VI a (skarbnik), kol. Bogackiego VII a i kol. Bręczewskiego V b (gospodarze). Nadto na walnem zebraniu postanowiono, że w skład zarządu czytelni będą wchodzili przedstawiciele innych organizacyj gimnazjalnych, a mianowicie: Sodalicji Marjańskiej, T. T. Zetu, Gazetki Szkolnej „Z pod czapki uczniowskiej", „Koła Krajoznawczego" oraz Harcerstwa. Zarząd ten nie jest związkiem organizacyj szkolnych, a jedynie terenem spotkań.

W początkach grudnia ub. r. Czytelnia uzyskała w alumnacie nowy obszerniejszy lokal, który po uroczystem poświęceniu

został oddany do użytku. W nowym lokalu ustawiono stół do gry w ping-ponga. Czytelnia była otwarta dla członków, jak i roku poprzedniego, w poniedziałki, środy i piątki między godz. 5 a 7. Przeciętna frekwencja popołudni czytelnianych wynosiła 25 członków.

W celu wzmożenia i urozmaicenia życia w Czytelni wygłoszono następujące referaty: p. prof. Urbański — „Wrażenia z Włoch", p. prof. Kilarski — „Piękno krajobrazu pomorskiego", p. prof. Konieczny — „O Pieninach", p. Frąckowiak — „Historja i idea Towarzystwa T. Zana" oraz kol. Celichowski — „O Stanisławie Szczepanowskim". Dnia 28 listopada urządziła Czytelnia „Wieczorek listopadowy" z bardzo urozmaiconym programem. Liczny udział rodziców uczniów świadczy o sympatji, jaką Czytelnia się cieszy. W styczniu odbył się staraniem Czytelni turniej ping-pongowy o mistrzostwo gimnazjum na rok 1930-31.

W lokalu Czytelni wyłożone są następujące czasopisma: „Ilustracja Polska", „Światowid", „Świat", „Naokoło Świata", „Siedem dni", „Strażnica Zachodnia", „Przyroda i Technika", „Poradnik językowy", „Orli lot", „Harcmistrz", „Lot polski", „Morze", „Orlęta", „Tygodnik ilustrowany", „Ziemia", „Harcerz", „Iskry", Stadjon", „Sport wodny", „Kronika m. Poznania", „Ruch Słowiański", „Fotograf polski", „Tęcza", „Świt", „Pod znakiem Marji", „Młodzież sobie", „Z pod czapki uczniowskiej".

Zebrania zarządu Czytelni odbywają się co dwa tygodnie w piątki o godz. 6. Na zebraniach tych oprócz załatwiania spraw organizacyjnych, wygłaszają członkowie zarządu referaty dyskusyjne. Dotąd wygłoszono referaty: „O wychowaniu państwowem", „Co znaczy jestem Polakiem", „My a pacyfizm", „O kształceniu charakteru", „O stosunku ucznia do nauczyciela", oraz odczytano artykuł Marjusza Zaruskiego „O Alpinizmie".

Czytelnia liczy wraz z Zarządem 104 członków.

Stan kasowy do dnia 1. 5. 1931 r. przedstawia się następująco:

Dochód	1) opłaty członków . .	324,80 zł
	2) Wieczorek . . .	161,60 „
	3) Saldo z 1929-30 . .	108,10 „
	4) Różne	282,30 „
	w sumie	876,80 zł
Rozchód	1) prenumerata czasopism	531,20 zł
	2) Inne wydatki . . .	197,80 „
	w sumie	729,00 zł.

Pozostałość na rok następujący 147,80 zł.

Czytelnią opiekował się prof. M. Konieczny.

IV. TOWARZYSTWO TOMASZA ZANA.

Na walnem zebraniu w dniu 20. IX. 1930 r. wybrano nowy zarząd: kol. Talarczyk Witold — prezes, kol. Marcinkowski Henryk — sekretarz, kol. Kaczmarek Roman — skarbnik, kol. Palczewski Stanisław — bibljotekarz i Komisję Rewizyjną: kol. Mielcarek Eugenjusz — przewodniczący, kol. Wiza i kol. Busza.

Pracę w nowym roku szkolnym rozpoczęto tradycyjną „herbatką". Członków liczy Towarzystwo 27 (od klas VI—VIII). Zebrań odbyło się 13 przy udziale członków do 70 proc. Wygłoszono następujące referaty: Jan Kasprowicz — życie i twórczość. Polityka żydowska. Znaczenie Śląska Cieszyńskiego w dziejach Polski. W stuletnią rocznicę powstania listopadowego. Kultura Śląska. Stosunek kapitału do pracy. Powstanie w Wielkopolsce. Sztuka polska w naszej kulturze. Naród a państwo. My, a pacyfizm. Co znaczy jestem Polakiem.

Towarzystwo nasze urządziło na auli dla całego gimnazjum trzy obchody: w grudniu — Morza i Pomorza; w maju — Konstytucji; w czerwcu — Górnego Śląska. Uroczystości te organizowano wespół z Kołem Krajoznawczem.

Nadto w łonie samego Towarzystwa obchodzono rocznicę Orląt lwowskich i powstania listopadowego z referatami, deklamacjami i utworami własnemi.

Stan kasy do maja włącznie przedstawia się: dochód 93,90 zł, rozchód 90,65 zł, pozostaje na rok następny: 3,25 zł. Bibljoteka liczy dzieł 938, z dziedziny literatury pięknej, krytyki literackiej, historji, filozofji, nauk społecznych, kultury i sztuki. W bieżącym roku kupiono 23 dzieł. Z bibljoteki mogą korzystać wszyscy uczniowie naszego Gimnazjum.

Opiekował się początkowo Towarzystwem p. Urbański, a od lutego p. prof. Geissler.

V. KOŁO KRAJOZNAWCZE IM. STANISŁAWA STASZICA.

W bieżącym roku szkolnym koło liczyło 50 członków — z pomiędzy uczniów kl. IV—VIII włącznie. Zarząd Koła stanowili: Prezes — Stanisław Palczewski (kl. VIII b), skarbnik Jóźwiak Wł. (kl. Va) i bibljotekarz Palczewski Marjan (kl. VI a). W kwietniu ustąpił z zarządu koła Mielcarek Eugenjusz a urząd jego objął Dykier W. (kl. VI a). Koło dzieliło się na trzy sekcje: zabytkową, przyrodniczą i ludoznawczą; posiedzenia każdej sekcji odbywały się co 2 tygodnie.

Zebrań ogólnych Koła było 19 przy udziale 50—70 proc. ogólnej ilości członków; wygłoszono na nich następujące referaty:

1. Wspomnienia z wycieczki łodzią do Warszawy (z przeźroczami).
2. Moje uwagi o architekturze.

3. Istota ludoznawstwa.
4. Stanisław Staszic — jego życie i działalność.
5. Architektura wnętrza.
6. Pamiątki po Janie Kasprowiczu w muzeum miasta Poznania.
7. Szkic z dziejów dawnych murów miasta Poznania i zamku Przemysława.
8. Obraz jesieni w datach.
9. Z przeszłości Kujaw.
10. Pałac Działyńskich, jego dzieje i rola w życiu Wielkopolski.
11. Polski charakter naszej architektury.
12. Pamiątki popowstaniowe rodziny Mycielskich z Kobylepola w Muzeum Wojskowem.
13. Historja kościoła Bożego Ciała.
14. Portrety Jadwigi i Jagiełły w kościele Bożego Ciała.
15. Kościół św. Jana i kawalerowie maltańscy.
16. Fara (i barok).
17. Kościół pobernardyński.
18. Prusy wschodnie.
19. Zagadnienie obrony przemysłu krajowego.

Wycieczek odbyto 12, bądź to po Poznaniu, bądź to poza miastem: zwiedzono kościół Bożego Ciała, Farę, kościół Bernardynów, Muzeum miejskie, Muzeum wojskowe, ratusz, fabrykę Cegielskiego i odbyto szereg przechadzek po Starym Rynku, doliny Cybiny i Rogalina.

W grudniu wspólnie z Tow. Tomasza Zana urządziło Koło dla całego gimnazjum w auli obchód — „Morza i Pomorza" przy udziale występów chóru i orkiestry pod batutą prof. Rosenberga. W maju również wspólnie z T. T. Z. urządzono na auli obchód rocznicy Konstytucji 3 maja, a w czerwcu obchód rocznicy 10-lecia Górnego Śląska.

Koło krajoznawcze należy do organizacji międzyszkolnej kół krajoznawczych w Polsce.

Bibljoteka Koła liczy 93 dzieła (treści krajoznawczej) — (w r. b. nabyto 59 dzieł). Stan kasy: dochody 141 zł — wydatki 99 zł 35 gr — pozostaje na rok następny 41 zł 65 gr. Opiekunem Koła jest naucz. historji K. Krzyżanowski.

W początku czerwca Koło połączyło się z nowopowstającem Kołem „Obrony Przemysłu Krajoznawczego" i liczy obecnie członków 230.

VI. KOMITET WYDAWNICZY „Z POD CZAPKI UCZNIOWSKIEJ".

Z początkiem bieżącego roku szkolnego zebrał się dotychczasowy komitet wydawniczy pod przewodnictwem p. prof. Ko-

niecznego, jako odpowiedzialnego redaktora. Na zebraniu wybrano nowy komitet redakcyjny, w skład którego weszli: uczeń kl. VII a Jerzy Nyka, jako redaktor naczelny i uczniowie kl. VIII, Frąckowiak i Mielcarek, jako pomocnicy. Komitet administracyjny i wydawniczy, po uzupełnieniu go przez uczniów kl. I, przedstawiał się następująco: Jarogniew Szczepski z kl. VII a, jako administrator, Jan Matheus z kl. VII a i Zygmunt Karchowski z VI b jako pomocnicy. Delegatami poszczególnych klas byli uczniowie: kl. VIII, Frąckowiak i Mielcarek, kl. VII, Kosko i Knowski, kl. VI, Górecki i Karchowski, kl. V, Muszyński i Michałkiewicz, kl. IV, Linke i Hofmann, kl. III, Bessert i Pacyński, kl. II, Marchowski i Dalc, kl. I, Borowski i Adamski.

Wydano ogółem ośm numerów, z tych dwa specjalne, poświęcone byłemu p. Dyrektorowi Ostrowskiemu i Kolonjom Letnim. Za miesiąc listopad i grudzień ukazał się jeden numer, tak samo za kwiecień i maj.

Redakcja wzięła sobie za cel poruszać w pisemku tylko sprawy rzeczywiście aktualne w życiu młodzieży zakładu, dlatego też, kładąc na czele numeru poważniejszy artykuł programowy, umieszczano chętnie „migawki z życia szkolnego" i sprawozdania chwili.

Stałych czytelników wśród uczniów naszego Zakładu było 350.

W przyszłym roku szkolnym zmieni się nieco sposób redagowania i administrowania pisma przez wciągnięcie do współpracy szerszych kół uczniowskich i czynniejsze zainteresowanie grona redaktorskiego treścią i formą każdego numeru.

VII. KOŁO L. O. P. P.

Dnia 18. X. 1930 r. odbyło się Zebranie Organizacyjne uczniów naszego zakładu, na którem po wygłoszeniu referatu przez przedstawiciela Komitetu Miejskiego L. O. P. P. wybrano Zarząd z kol. Kozłowskim, jako prezesem na czele.

Wybrany Zarząd przystąpił do organizacji pracy Koła, powołując do pomocy t. zw. delegatów klasowych, których zadaniem jest utrzymanie kontaktu między Zarządem a członkami koła.

Posiedzenia Zarządu odbywały się raz na miesiąc. Zarząd koła zorganizował pokaz modeli wykonanych przez uczniów naszego zakładu. W czasie od 29. X. do 20. XI. 1930 r. wszyscy uczniowie naszej szkoły wzięli udział w kursie obrony przeciwgazowej, organizowanym przez Komitet Miejski L. O. P. P.

Na walnem zebraniu w dniu 10. II. 1931 r. po sprawozdaniu Komisji Rewizyjnej i krótkiej dyskusji nad sprawozdaniem Zarządu przeprowadzono wybory, w wyniku których zostali wybrani kol. kol. Palczewski (prezes), Poplewski, Czaplicki i Bury.

Wskutek późniejszej rezygnacji kol. Czaplickiego Zarząd powołał kol. Baranowskiego. Zarząd przystąpił do zorganizowania bibljoteki koła, powierzając prowadzenie tejże kol. Ziętkowi.

Bibljoteka składa się z 12 książek.

Zaprenumerowano nadto 2 czasopisma „Lot Polski" i „Lotnik", które zostały wyłożone dla kolegów w lokalu Czytelni. W miesiącu marcu kol. Palczewski wygłosił referat p. t. „L. O. P. P. powstanie, rozwój i znaczenie."

Obecnie Zarząd poczynił przygotowania do urządzenia „Tygodnia lotniczego". Koło nasze liczy 257 członków, w tem 41 członków rzeczywistych, a 216 — popierających.

Sprawozdanie niniejsze obejmuje okres czasu od 1. X. 1930 r. do 1 czerwca 1931 r. Opiekunem Koła jest nauczyciel matematyki p. Kosmala.

VIII. KÓŁKO SZKOLNE „ZWIĄZKU OBRONY PRZEMYSŁU POLSKIEGO".

Powstało dnia 25. maja br. i łączy pod hasłem samowystarczalności gospodarczej 179 członków, uczniów kl. IV—VIImych. Członków obowiązuje zbiorowa deklaracja, w której przyrzekają czynnie propagować hasła Z. O. P. P. przez popieranie przemysłu krajowego, kupowanie tylko towarów polskich i pozyskanie na członków Z. O. P. P. swoich rodziców.

Wygłoszono i omówiono dotychczas w Kole trzy referaty. 1) Jakie drogi prowadzą do potęgi gospodarczej Polski. 2) O co walczymy. 3) Patrjotyzm gospodarczy. Kołem opiekuje się p. Rosenberg. Kontynuowanie dalszej pracy nastąpi w złączeniu z „Kołem Krajoznawczem".

IX. KLUB WIOŚLARSKI.

Koło pod opieką nauczyciela J. Woińskiego liczyło członków 32, wybranych z pomiędzy uczniów klas wyższych — na podstawie orzeczenia lekarskiego i za zgodą rodziców.

Koło posiada obecnie 6 łodzi z odpowiedniem urządzeniem, z czego 5 łodzi nadaje się do użytku.

Koło nie posiada własnego szałasu, ani przystani, jednak korzysta z gościnności „Klubu Wioślarskiego 01", które raczyło przyjąć na przechowanie ruchomości Koła i pozwoliło naszym wioślarzom korzystać z lokalu Klubu. Szkoła dziękuje Klubowi za schron.

Potrzeby Koła pokrywało się głównie z opłat członków.

Rachunki za rok 1930/31:

Przychodu było . . .	520,23 zł
Rozchodu było . . .	437,00 zł
Pozostaje	83,23 zł

Ćwiczenia odbywały się dwa razy w tygodniu partjami pod kierownictwem senjorów i Zarządu Koła. Treningi odbywały się także w basenie pod kierunkiem uczniów Talarczyka i Mielcarka. Odbyto jazd 394, zwiosłowano ogółem 190 80 km, gdyż odbyto szereg większych i mniejszych wycieczek jak do Warszawy—Pyzdr, Potach i Radzimia.

Na czele zarządu stali uczniowie Mielcarek Eugenjusz i Talarczyk Witold.

X. KÓŁKO SPORTOWE „ZNICZ".

Kółko Sportowe „Znicz" powstało z inicjatywy uczniów kl. VII b w marcu 1931 r. Na zebraniu reprezentantów klas ustanowiono statut, a następnie wybrano zarząd w osobach: kol. Jerzego Thiela kl. VII b (prezes), k. Fengera VII b (sekretarz), k. Muszyńskiego Va (skarbnika), k. Tasiemskiego VII a (referet sportowy). Oprócz tego do zarządu weszli kierownicy sekcji: k. Borowski VII b (gier sportowych), Hamerski W. VI b (lekkoatletyczna), k. Hamerski J. Va (pływacka), k. Celichowskiego VII b (strzelecka). Później mocą uchwały walnego zebrania „Klubu Wioślarskiego przy G. M. M." ta instytucja została włączona w ramy kółka i w zarządzie zasiadł kierownik sekcji kol. Talarczyk VII a.

Kółko zgromadziło w owych szeregach 118 członków.

Po zebraniu walnem, na którem przyjęto statut „Znicza", nastąpiły zebrania sekcyj, które ustaliły dla siebie składki i odrębne regulaminy.

Sekcja wioślarska otrzymała zupełną swobodę rządzenia się, sezon sportowy zaczął się z końcem marca.

W czasie od 10. marca do 31. maja odbyły się 23 spotkania na zewnątrz oraz 39 rozgrywek wewnątrz kółka. Z pierwszych przegraliśmy tylko 2 spotkania, co jest niemałym sukcesem dla tak młodej organizacji. Zła pogoda w początkach kwietnia nie pozwalała na prowadzenie treningów, które zato w maju zgromadziły b. wielką ilość członków.

Najruchliwszą była sekcja gier sportowych, która ma do zanotowania na swoją korzyść szereg pięknych zwycięstw np. w szczypiorniaka gimn. wszystkie spotkania wygrane, koszykówka doszła do finału o puhar p. Dyr. Czajkowskiego. Oprócz tego doszedłszy do finału o puhar P. W. i W. F. ustala rekord polski w ilości stosunku punktów zdobytych z Legją Mocarstwową 122 : 0.

Sekcja lekkoatletyczna rozwijała się też stosunkowo dobrze i raz Znicz zdobył przez kol. Hoffmana VII b I miejsce w trójboju młodzieży oraz szereg innych dobrych wyników. Sekcja strzelecka prowadziła treningi na strzelnicy małokalibrowej przy przeciętnej obecności 20 członków.

Sekcja pływacka mało się dotychczas wybiła, gdyż widocznym jest tu brak pływalni zimowej. Wreszcie wioślarze żyją swoim trybem, uczestnicząc w otwarciach przystani i urządzając ciągle wycieczki i treningi.

Kółkiem opiekuje się p. Pawłowski, nauczyciel gimnastyki.

C. Instytucje dla uczniów przy czynnej ich współpracy z nauczycielem, ewent. z innemi obywatelskiemi czynnikami.

I. BRATNIA POMOC UCZNIÓW.

Ma na celu nieść czynną pomoc uczniom niezamożnym. Zbiera więc podręczniki i wypożycza je bezpłatnie, a także gromadzi gotówkę i dopomaga w opłacie czesnego.

Bibljoteka liczy obecnie 504 tomy„ z czego jednak trzeba wyeliminować 85 tomów, ponieważ są albo zbytnio zniszczone, albo przestarzałe. Korzystało z Bibljoteki 39 uczniów, pożyczając 143 ks. — Korzystali przeważnie uczniowie klas wyższych z zbioru klasyków łacińskich i greckich. Niestety obecnie uczniowie nie znają już języka niemieckiego i z tego powodu nie mogą korzystać z dobrych słowników łac. i grecko-niemieckich.

Trudności w opłaceniu czesnego mimo indywidualnych zwolnień są bardzo wielkie.

Dobrowolne ofiary, składane przez uczniów, już nie wystarczają. Odczuwa się potrzebę opodatkowania wszystkich rodziców uczniów, jak to się dzieje w innych gimnazjach. Zajęto się również reorganizowaniem „Bratniej Pomocy". Ma się ona stać organizacją uczniowską, gdzie uczniowie sami będą brali czynny udział w zarządzie „Wypożyczalni" i kasie. Narazie wybrano bibljotekarza, którym w ub. roku był Lech Bogacki z kl. VII A, a z każdej klasy delegata.

Stan kasy przedstawia się z końcem maja 1931 r.:

Dochód:	
Remanent z roku 1929/30 . . .	790,85 zł
%	13,80 „
od p. dyr. Ostrowskiego . . .	112,00 „
%	25,40 „
zebrane od uczniów w kwietniu .	159,70 „
od p. prof. Dudy	5,00 „
od p. Sieradzonowej	20,00 „
Maturzyści kl. A	90,70 „
„ „ B	22,00 „
zebr. od uczniów w maju i czerwcu	245,50 „
	1 484,95 zł

Rozchód:

Oprawa 29 książek wysłanych do Opieki nad emigrantami . .	36,25 zł
opłata za 16 uczniów . . .	742,00 „
	778,25 zł

Dochód . .	1 484,95 zł
Rozchód . .	778,25 zł
Remanent . .	706 70 zł

Prowadził instytucję ks. prof. Leon Skórnicki.

II. KOLONJE WAKACYJNE MŁODZIEŻY.

Od roku 1923 na miesiąc lipiec (czasem i część sierpnia) wyjeżdża 30—40 uczniów w góry na letnisko wakacyjne: sześć razy bawiono w Zakopanem, raz w Słotwinach pod Krynicą, raz — zeszłego roku — w Muszynie.

Organizacja i kierownictwo kolonij spoczywa od początku w ręku prof. M. Koniecznego i jego żony p. Marji Koniecznowej przy harmonijnej współpracy Komitetów Rodzicielskich z p. radcą Dr. J. Pomorskim na czele. Ofiarną pracą i zapobiegliwością grono Pań zbiera corocznie wśród sfer bankowych, przemysłowych i kupieckich m. Poznania pokaźną sumę — ostatnio 2 666 zł 50 gr, — z której udziela się zapomóg mniej zamożnej młodzieży.

W prowadzeniu letnisk, w zasadzie metodą Baden-Powellowską, wydatną pomocą służą nasi b. uczniowie i harcerze, obecnie studenci U. P. (w r. 1930 Bolesław Konieczny i Tadeusz Nowakowski). Letniska mają na celu wypoczynek młodzieży, poznanie kraju i wyrobienie społeczne, co osiąga się przez przebywanie na świeżem powietrzu, kąpiele słoneczne i rzeczne, zdrowe i dobre pożywienie, przez częste krótsze i kilkudniowe wycieczki szlakami górskiemi, poznanie zwyczajów i obyczajów miejscowej ludności, przez organizację wewnętrzną letnisk, odpowiednio postawione stosunki do ludzi i rzeczy. Nie zaniedbuje się i rozwoju intelektualnego, zmieniając system szkolnej nauki książkowej na naukę żywą, przez stwarzanie i wykorzystywanie bieżących sytuacyj życiowych.

Na ostatniem letnisku było uczniów 30, akademików 3. Całkowity koszt urządzenia letniska (środki komunikacyjne, najem lokalu, służba, opał, wyżywienie i t. p.) wynosił 6 826 zł 50 gr, w czem z opłat rodziców letników 4 160 zł, z ofiarności publicznej 2 666 zł 50 gr.

Tegoroczne letnisko odbędzie się w Wiśle na Śląsku Cieszyńskim przez m. lipiec.

O życiu letniskowem, rodzaju i metodzie wycieczek dadzą zainteresowanym garść szczegółów dwa dotychczasowe „Pamięt-

niki letniska" uczniów naszego Zakładu z r. 1924 i z 1930, ostatnie jako pierwszy numer pisemka uczn. „Z pod czapki uczniowskiej" za ubiegły wrzesień.

Dyrekcja Zakładu, przykładając bardzo wielką wagę do tego rodzaju pracy wychowawczej, serdecznie dziękuje wszystkim WWPaniom i Panom z Komitetów Rodzicielskich, Kierownikom i tym wszystkim, którzy tak hojnie przyczyniają się materjalnie do zorganizowania naszych letnisk szkolnych.

WYCHOWANIE FIZYCZNE.

1. *Obowiązkową gimnastykę* miały wszystkie klasy po 3 godziny tyg. przed południem, wśród innych lekcyj. Po południu w miesiącach letnich odbywały się na boisku szkolnem gry i zabawy (6 godz. tyg.). W porze letniej ćwiczyła młodzież na boisku.

2. Hufcem szkolnym P. W., do którego należało 92 uczniów, kierowali p. p. Oficerowie 58 p. p.; z ramienia Rady Ped. opiekował się nim p. Woiński. Wykłady i ćwiczenia praktyczne odbywały się 2 razy w tygodniu po 2 godz. dla stopnia I-go i II-go. — Uczniowie okazywali wiele zainteresowania ćwiczeniami polowemi i strzelaniem. Obowiązki drużynowego I-go stopnia pełnił uczeń kl. VI a Walkowski Czesław, II-go stopnia uczeń kl. VIII Jeszke Witold.

Obydwa stopnie hufca odbyły w miesiącu styczniu 1931 r. jedne 6-godzinne ćwiczenia terenowe, w czerwcu b. r. 3-dniowe ćwiczenia polowe (obóz w namiotach) w Stęszewie. W kompanji poznańskiej P. W. defilowało w Spale dnia 14. VI. b. r. przed Panem Prezydentem Rzeczypospolitej ośmiu członków naszego hufca.

W obozie P. W. w Rozewiu (od 5. VII.—10. VIII. 1930 r.) było 6 uczniów.

Nadto hufiec brał udział wraz z wojskiem w uroczystościach 11 listopada i 19 marca.

3. *Poza obowiązkowemi godzinami ćwiczeń* fizycznych i zabaw ruchowych uczniowie należeli do szkolnego Klubu Wioślarskiego (p. Organizacje uczniowskie), a z ochotników, przybywających dobrowolnie na gry i zabawy, utworzyło się „Koło sportowe Znicz", które brało udział w licznych zawodach. Na zawodach W. F. i P. W. miasta Poznania zdobyto puhar wędrowny „Czarnej Trzynastki" za grę w koszykówkę.

4. *Wewnętrzne święto sportowe* odbyło się dnia 30 maja na boisku Sokoła. W ogólnej punktacji trójboju a b:

I miejsce zdobyli ucz. Hoffman K. i Jaskólski,
II „ „ „ Hamerski W. i Kozłowski,
III „ „ „ Matheus i Mann.

Dnia 11 czerwca kilku naszych uczniów wzięło udział w Święcie sportowem w Spale.

5. *Nagrody za sprawność fizyczną:* Zakład otrzymał na r. 1930/31 nagrodę przechodnią Pana Kuratora O. S. P. „Błękitnej wstęgi” (proporzec) za wzorowe wycieczki wakacyjne 1930 r.

W święcie W. F. i P. W. otrzymał Zakład 1 dyplom i 1 plakietę jako II nagrodę za grę w koszykówkę (za rok 1931), oprócz tego dyplom jako pierwszą nagrodę za rok 1930.

Za trójboje otrzymali nagrody: uczeń kl. VII b Hoffmann Karol medal złoty jako I-szą nagrodę, uczeń kl. VI b Hamerski Wacław medal srebrny.

W rozgrywkach w koszykówkę o puhar Gimnazjum Wielkopolskiego otrzymała nasza drużyna jako drugą nagrodę sztoper.

6. *Wydatki na wychowanie fizyczne.* Szkoła dbała głównie o naprawę przyborów uszkodzonych i o zakup przyborów nowych w miejsce zużytych przy grach i zabawach. Przyrost w roku sprawozdawczym polegał na sprawieniu umywalni dla młodzieży i sprzęt do dwu par koszyków ek.

SPRAWOZDANIE LEKARZA SZKOLNEGO.

Lekarz szkolny poddał w myśl urzędowych poleceń nowo przyjętych uczniów zaraz w pierwszych dniach oględzinom i badaniu celem ewentualnego niedopuszczenia do zbiorowej nauki chłopców słabych, wątłych, fizycznie niedorozwiniętych, dotkniętych może jaką chorobą zakaźną, albo obarczonych jakiem cierpieniem, często ujemnie wpływającem na stan zdrowia uczniów drugich, jak np. pląsawica, padaczka i t. p.

W ciągu roku zbadał dwukrotnie u 455 uczniów stan zdrowia i sił, dzieląc ich na 3 kategorje. Do I-szej zaliczył uczniów 75, poddawanych starannej i częstej obserwacji, do II-giej — 158 pod baczniejszą opiekę, do III-ciej 222 ze stanem zdrowia dobrym bez śladów jakiej ukrytej choroby, cierpienia, czy słabości. Podział taki umożliwił mu prędką i dokładniejszą kontrolę zdrowia i sił, powierzonych jego opiece uczniów, oraz ewentualne usuwanie szkodliwych narowów i nawyczek wśród młodzieży.

Ogólny stan zdrowia młodzieży był w r. 1930/31 nieco korzystniejszy, jak w roku ubiegłym, mimo epidemicznej choroby grypy (napływki — influenzy) panującej w jesieni, okresie zimowym i wiosennym. Uczniów na napływkę („grypę”) chorowało 9, — na zapalenie płuc i opłucnej 5, — na zapalenie gardła („anginę”), migdałów gardlanych 5, — na płonicę (szkarlatynę) 1, — na błonicę (dyfterję) 1, — na świnkę 1, — na jaglicę 1. — Z innych chorób przechodzili uczniowie zapalenie

nerek 1, — katar pęcherza 1, — zapalenie ślepej kiszki 1, — ogólne osłabienie nerwowe 2. — Jeden uczeń z klasy średniej, zdaje się skutkiem nieoględnego, zbyt żywego zachowania się, uległ złamaniu obojczyka i prawej ręki, obecnie jest już wyleczony.

Stan zębów poprawił się nieco w porównaniu z rokiem przeszłym: Z zębami zdrowemi i plombowanemi było uczniów 195, — z próchnicą 1—2 zębów 166, — z próchnicą 3 zębów 42, — z próchnicą ponad 3 zęby było uczniów 52, — a wśród tych ostatnich stwierdzono u dwóch próchnicę 6 zębów, u dwóch próchnicę 7, a u jednego nawet 8 zębów. Z pewnem zadowoleniem nadmienia się jednak, że skutkiem rady lekarza poddało się naprawie uzębienia i plombowaniu 229 uczniów.

Przy badaniu stwierdzono u 22 uczniów przerost lub znaczny obrzęk gruczołów gardlanych („migdałów”), — za radą lekarza poddało się jednak rękoczynom zmniejszenia „migdałów” tylko uczniów 9. — Uczniów ze wzrokiem znacznie osłabionym wyliczył lekarz 44, z których za jego poradą udało się do okulisty przeszło 20 dla oznaczenia stosownych szkieł i dokładnego przepisu. Na osłabieniu słuchu cierpiało uczniów 11, — na zawoszczenie kanałów usznych 3 uczniów, którym lekarz usunął przez stosowne zabiegi. — Porad w lżejszych chorobach wewnętrznych udzielono 115 — w chorobach zewnętrznych 99, — okulistycznych 19. Pozatem dokonano zabiegów chirurgicznych i drobnych operacyj 46.

W sprawach higjeny osobniczej i społecznej pouczał lekarz uczniów w 70 całogodzinnych wykładach i pogadankach: w najniższych i średnich klasach po 3 razy, w klasach VII-ych odbył wykłady po 12 razy, — w VIII-ych po 5 i 7 wykładów. W klasach najniższych i średnich były omawiane najważniejsze przepisy higjeniczne, odnoszące się do utrzymywania czystości ciała, używania kąpieli stosownych do pory roku, starannego utrzymywania w czystości jamy ustnej i pielęgnowania zębów. Polecał dalej unikanie zwyczajów i nawyknień szkodliwych dla sił i zdrowia rozwijającego się organizmu, wstrzymywanie się od pewnych napojów, a w razie potrzeby stosowanie diety przepisanej względami higjenicznemi.

W klasach średnich i wyższych omawiał bardzo szkodliwe wpływy używania tytoniu, który zwolna, ale trwale z nader niebezpiecznym skutkiem dla całego ustroju nerwowego obniża siły fizyczne i umysłowe, wpływa ujemnie na prężność sił fizycznych i duchowych, a nawet niszczy pamięć.

Jak w latach ubiegłych tak i w roku bieżącym urządził lekarz dla klas wyższych na auli wystawę przeciwalkoholową dla

pouczenia młodzieży o złych skutkach klęski, gnębiącej specjalnie nasze społeczeństwo, z używania napojów alkoholowych.

W klasach V-ych, nawiązując do plagi pijaństwa i używania nikotynowych roślin tabacznych, pouczał uczniów o najważniejszych zagadnieniach kwestyj osobniczych i społecznych, łącznie z dziedziną higjeny przez wzgląd na szerzącą się specjalnie w naszym narodzie gruźlicę, nawoływał do najracjonalszego przestrzegania przepisów nowoczesnej higjeny i przyczyniania się do zbawczej eugeniki.

W klasach V-ych omawiał poza temi kwestjami także choroby zakaźne, szerzące się w czasie powojennym w pewnych kołach naszego społeczeństwa, spowodowane drobnemi żyjątkami t. zw. bakterjami, które powodują w organiźmie ludzkim długie chroniczne cierpienia, charłactwo, kalectwo osobnika a niekiedy nawet zgon przedwczesny, — bardzo często pogrążając w stan długotrwałej słabości i nader przykrych chorób drogą dziedziczności w przyszłych pokoleniach.

Podczas lekcyj gimnastycznych, na 312 lekcjach, zważał na prawidłową postawę młodzieży, na sposób wykonywania ćwiczeń i ruchy uczniów ćwiczących, a w razie zauważonego przez siebie zmęczenia ograniczał rodzaj ćwiczeń i używał sposobów zapobiegawczych dla krótkiej lub dłuższej ochrony uczniów od zbytniego przemęczenia.

Z opiekunami i rodzicami uczniów, jego powierzonych opiece, odbył osobnych konferencyj 9 dla porozumienia się o stanie zdrowia pewnych uczniów a równocześnie dla żywszego zainteresowania się i zaznajomienia z potrzebami i przepisami, odnoszącemi się do postępowej higjeny szkolnej i domowej i dla uzgodnienia obydwóch, wskazując na rozwój eugeniki potrzebnej dla naszego narodu.

SPRAWOZDANIE LEKARZA-DENTYSTY SZKOLNEGO.

za czas od 16 grudnia 1930.

Lekarz - dentysta przyjmuje uczniów w swoim prywatnym gabinecie (ul. Bukowska l. 1); w szkole bowiem brak odpowiednich urządzeń.

Liczba uczniów zbadanych	348
z tych a) mają zęby zupełnie zdrowe	5
b) uzębienie doprowadzili do porządku (przed badaniem)	39
założono plomb	165
zębów wzgl. pni usunięto	46
kamień nazębny usunięto	37
zapaleń miazgi wzgl. zgorzeli wyleczono	32

STATYSTYKA UCZNIÓW.

Klasy:	I		II		III		IV		V		VI		VII		VIII		Razem
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	
I. Przyjęto uczniów:																	
własnych z promocją	—	—	22	20	19	20	14	15	26	29	26	24	21	19	26	24	305
„ repetentów	3	3	9	8	6	3	6	6	3	2	—	2	3	5	—	—	59
„ po przerwie	1	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	5
obcych z promocją	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
„ repetentów	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
„ po egzaminie wstępnym	39	40	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	81
ogółem	43	43	32	32	26	25	22	21	29	31	26	27	25	24	26	24	456
II. Miejsce urodzenia:																	
Poznań	25	29	21	23	20	21	12	19	13	17	9	13	15	18	15	12	282
powiat poznański	4	1	1	—	1	—	—	1	—	—	1	1	—	1	1	2	14
reszta b. zaboru pruskiego	3	4	7	7	—	2	4	—	7	3	5	4	5	1	3	2	57
inne strony Polski	6	5	2	2	4	1	4	1	6	9	6	6	4	2	5	6	69
poza granicami polski	5	4	1	—	1	1	2	—	3	2	5	3	1	2	2	2	34
																	456
III. Uczniowie mieszkali:																	
w Poznaniu u rodziców	36	38	29	26	20	18	16	17	24	30	20	19	17	15	23	20	368
„ u krewnych	4	3	3	3	3	4	4	2	—	1	4	4	4	9	2	4	54
„ u osób obcych	3	2	—	2	2	2	—	1	3	—	1	2	4	—	1	—	23
poza Poznaniem (dojeżdzali)	—	—	—	1	1	1	2	1	2	—	1	2	—	—	—	—	11
																	456
IV. Wiek uczniów:																	
urodzeni w roku 1921	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
„ 1920	24	23	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	51
„ 1919	15	14	8	13	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	53
„ 1918	4	5	19	7	6	8	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	52
„ 1917	—	—	2	9	8	6	6	5	3	2	—	—	—	—	—	—	41
„ 1916	—	—	—	1	9	5	8	7	2	9	2	1	—	—	—	—	44
„ 1915	—	—	1	—	3	2	1	3	10	8	5	7	1	—	—	—	41
„ 1914	—	—	—	—	—	1	4	6	10	9	4	11	7	6	1	2	61
„ 1913	—	—	—	—	—	—	—	—	4	2	11	4	7	11	14	9	62
„ 1912	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	4	6	5	8	6	33
„ 1911	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	4	—	1	6	12
„ 1910	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	3
„ 1909	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	2
																	456

Klasy:	I		II		III		IV		V		VI		VII		VIII		Razem
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	
V. Zajęcie rodziców:																	
1. rolnicy więksi (powyżej 50 ha)	—	1	—	—	—	1	—	1	3	1	—	1	—	—	—	2	10
2. „ średni	—	1	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	4
3. „ małorolni (poniżej 5 ha)	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2
4. urzędnicy i oficjaliści rolni	1	—	1	—	—	1	1	—	1	—	—	1	1	—	—	—	7
5. robotnicy rolni	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6. przemysłowcy	3	1	1	2	1	2	1	1	—	2	1	1	—	3	1	4	24
7. rzemieślnicy	9	11	1	7	3	1	2	3	3	2	4	3	2	5	4	3	63
8. urzędnicy fabryczni i przemysłowi	—	2	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	5
9. kupcy i przedsiębiorcy handlowi	9	11	6	9	16	6	6	4	6	13	8	2	10	7	4	4	121
10. urzędnicy handlowi i bankowi	1	1	3	3	—	—	—	—	2	—	—	3	2	1	2	—	18
11. robotnicy i służba handlowa	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	3
12. urzędnicy komunikacji, poczty i kolei	3	—	1	1	1	2	—	2	4	2	—	1	1	2	2	2	24
13. służba i robotnicy komunikacji	1	4	1	2	—	1	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	12
14. wojskowi stopnia oficerskiego	—	2	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	6
15. wojskowi niższych stopni	1	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	6
16. wolne zawody (lekarze, adwokaci i t. p.)	3	4	1	2	1	3	2	1	4	2	6	4	—	1	3	1	38
17. profesorowie i nauczyciele	3	—	4	2	2	3	1	1	—	4	1	4	4	1	2	3	35
18. urzędnicy państwowi i samorządowi	4	5	1	2	—	1	4	6	3	5	5	4	4	3	4	5	56
19. służba i niżsi funkc. państw.	3	—	2	1	—	1	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	10
20. rentjerzy i kapitaliści	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
21. wyrobnicy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22. słuba domowa i usługi osobiste	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23. inne zawody	2	—	4	—	—	1	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	10
VI. Narodowość:																	456
polska u wszystkich uczni																	
VII. Wyznanie:																	
katolickie	43	43	31	32	26	25	22	21	29	31	26	25	25	24	26	24	453
prawosławne	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
ewangelickie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2
VIII. Promocja uczniów:																	
promowano do klasy wyższej	27	25	20	20	18	21	18	15	21	19	19	23	24	12	24	22	328
zatrzymano w tej samej klasie	14	13	11	8	7	3	4	4	7	12	6	4	1	10	2	2	108
w dniu promowania było w klasie	41	39	31	29	26	24	22	19	28	31	26	27	25	22	26	24	440
nieklasyfikowano	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	4
odeszli w ciągu roku	2	4	1	3	—	1	—	2	1	—	—	—	—	2	—	—	16

EGZAMIN DOJRZAŁOŚCI.

Zwyczajny egzamin dojrzałości własnych uczniów Zakładu odbył się w maju. Z klasy VIII a dopuszczono do niego 24 uczniów, z klasy VIII b dopuszczono 22 uczniów. Przewodniczył okręgowy wizytator szkół Dr. Kazimierz Łuczewski.

Egzamin pisemny przeprowadziło się dnia 5., 6., 7. i 8. maja. Tematy prac: a) *polskiej:* 1. Mickiewicz, Matejko, Sienkiewicz — jako malarze przeszłości naszej. 2. Ideał pracy obywatelskiej u Prusa. 3. Walka o duszę w literaturze polskiej po r. 1863. Tę pracę pisało 7 uczniów.) — b) *z historji:* 1. Zagadnienie Prus Wschodnich w dziejach Polski. 2. Wpływy pisarzy politycznych XVIII w. na zmianę ustroju państw europejskich. 3. Zasadnicze zmiany w życiu politycznem i gospodarczem narodów po wojnie światowej. (Tę pracę pisało 39 uczniów.) — c) *łacińskiej:* Cornelii Taciti. Historiae. I. 39, 40 i 41 od słów „iam exterritus Piso“ do słów „dereptam Galbae imaginem solo adflixit.“ (Tę pracę pisało 39 uczniów.) — d) *greckiej:* Platona „Fedon“ c. III. (Tę pracę pisało 7 uczniów.) — e) *matematycznej:* 1. W układzie równań: $x^2 + y^2 - 4x + 6y - 12 = 0$, $3x + my = 19$ wyznaczyć m tak, by układ posiadał jedną parę pierwiastów. Roz. wiazać układ dla jednej z otrzymanych wartości parametru, m. — 2. Na kuli o promieniu R zbudowano taki stożek, że pole jego podstawy równa się powierzchni kuli. Znaleść: a) kąt rozwarcia stożka; b) stosunek powierzchni, odcinków kulistych, na jakie dzieli kulę koło styczności kuli ze środkiem. (Tę pracę pisało 14 uczniów.) — f) *z fizyki:* (dla klasy VIII a): 1. Zmieszano 3 kg lodu, 18 kg wody i 1,5 kg pary wodnej. Temperatura lodu wynosi 0° C, wody 10° C, pary 100° C. Obliczyć temperaturę mieszaniny. 2. Pod jakim kątem winien padać promień światła na pryzmat o kącie łamiącym 60° i współczynniku załamania 1,5, by promień uległ całkowitemu odbiciu na drugiej płaszczyźnie pryzmatu? 3. Parowóz porusza się po torze poziomym z prędkością 60 km/godz. i zużywa w ciągu 3 godzin 500 kg węgla . Obliczyć ile procent energji chemicznej węgla zamienia się na pracę użyteczną, wiedząc, że 1 kg węgla dostarcza 7 500 kaloryj dużych, parowóz waży 149,45 ton, a współczynnik tarcia wynosi 0,005. (dla klasy VIII b): 1. Wiadro, napełnione wodą, wiruje w płaszczyźnie pionowej na obwodzie koła, o promieniu 1,2 m. Jak wielka musi być prędkość linjowa tego ruchu, by woda nie wylała się z wiadra? 2. Kula szklana w temperaturze 0° C ma objętość 400 cm.^{3} W tej temperaturze napełniono ją rtęcią i ogrzano do temperatury 100° C, przyczem wylało się z niej 6.228 cm^3 rtęci. Średni współczynnik linjowej rozszerzalności szkła 0,0000086. Jaki jest współczynnik objętościowej rozszerzalności rtęci między 0° i 100° C? 3. Prądy elektryczne w gazach. (Prace te pisało uczniów 32).

W wyniku egzaminu pisemnego odpadło 2 uczniów.

Egzamin ustny odbył się dnia 19., 20., 21, 22. i 23. maja.

Świadectwo dojrzałości odmówiono 2 kandydatom.

Przyznano zaś świadectwo dojrzałości następującym:

Klasa VIII a.

1. Adamczewski Włodzimierz
2. Broniarz Jarogniew
3. Busza Edmund
4. Drygas Przemysław
5. Fleszar Mieczysław
6. Frąckowiak Stanisław
7. Galczewski Ksawery
8. Jasiewicz Bronisław
9. Jasiewicz Romuald
10. Kaczmarek Bernard
11. Kwaśniewski Tadeusz
12. Lisiecki Henryk
13. Ławicki Stanisław
14. Michałowski Przemysław
15. Opitz Eugenjusz
16. Schulz Marjan
17. Skoczyński Tadeusz
18. Sobczak Jan
19. Stelmachowski Lech
20. Szczepaniak Stefan
21. Szymański Leon
22. Zamiara Marjan.

Klasa VIII b.

1. Bogajewski Tadeusz
2. Dyczkowski Adam
3. Gustowski Zdzisław
4. Jerzykiewicz Zbigniew
5. Jeszke Witołd
6. Kandulski Witołd
7. Ligocki Alfred
8. Marciniec Walter
9. Marcinkowski Henryk
10. Mielcarek Eugenjusz
11. Muszkieta Karol
12. Osadziński Adam
13. Palczewski Stanisław
14. Radoński Antoni
15. Rozmarynowicz Szczęsny
16. Smulkowski Melchior
17. Stawowiak Stanisław
18. Syller Zbigniew
19. Szukalski Marjan
20. Wojciechowski Aleksander.

Świadectwa dojrzałości wręczono abiturjentom uroczyście w auli szkolnej dnia 13 czerwca.

Przytem lekarz szkolny WP. Dr. Karchowski był łaskaw dać dwie nagrody (praemium diligentiae et morum) w książkach (Bagińskiego „Zagadnienie dostępu Polski do morza“ i Wojciechowskiego „Historja literatury polskiej“) St. Frąckowiakowi i M. Szukalskiemu.

SPIS UCZNIÓW.

(Ułamek po nazwisku oznacza dzień, w którym uczeń odszedł z naszej szkoły)

I a.

Adamczyk Zenon
Antkowiak Czesław
Białobłocki Adam
Billert Gerard
Błociszewski Tadeusz
Borowski Herbert
Bullert Władysław
Fischbok Zbigniew
Hoffmann Jan
Jenek Bogdan $^{12}/_{11}$
Jóźwiak Witold
Kaftański Mieczysław
Kajewski Jerzy
Klichowski Jerzy
Konarski Mieczysław
Kotecki Kazimierz
Kowalczyk Roman
Krejczy Jerzy
Książkowski Franciszek
Kulczyński Tadeusz
Kurkowiak Henryk
Leja Czesław
Łajp Zenon
Łopiński Leszek
Mann Bogusław
Marchwicki Jerzy
Możdżanowski Leszek
Pieczyński Bolesław
Prauziński Kazimierz $^{4}/_{3}$
Raczkowski Witold
Salamończyk Bolesław
Smułczyński Przemysław
Socha Marjan
Stempniewicz Bolesław
Stybaniewicz Edmund
Szafranek Telesfor
Szymanowski Władysław
Tarka Stefan
Tubacki Marjan
Urbański Henryk
Wiśniewski Janusz
Wołowski Włodzimierz
Zieliński Henryk

I b.

Adamski Tadeusz
Aumüller Marjan $^{30}/_{1}$
Bieńkowski Jan
Bilski Tadeusz
Bracki Rafał $^{29}/_{4}$
Brzeskwiniewicz Marjan
Chrzanowski Mieczysław
Cyrankowski Edmund
Gorgolewski Zbigniew
Hasiński Henryk
Jankowski Edmund
Józefowski Florjan
Kałuba Jan
Koflak Zbigniew
Konieczka Marjan $^{30}/_{1}$
Kozierowski Jan
Król Edmund
Kubin Tadeusz
Kuniewski Stanisław
Lissowski Zbyszko
Łochyński Edward
Majewski Edward
Mańczak Stanisław
Matuszewski Henryk
Piechocki Zbigniew
Piotrowski Leszek
Przeniczny Tadeusz
Rutkowski Czesław
Sekretarczyk Jan
Skutecki Henryk
Stuligrosz Stefan
Swinarski Mirosław
Szubert Edward
Szymański Zdzisław
Śliwiński Mieczysław
Śmiechowski Teodor
Śmiały Henryk $^{17}/_{1}$
Toczyski Tadeusz
Typrowicz Jerzy
Watszon Janusz
Żabór Karol
Żelazek Marjan
Żelazek Wacław

II a.

Adaszewski Roman
Bilski Władysław
Buda Marjan
Chełmikowski Witold
Drygas Stefan
Frydel Zygmunt
Generowicz Janusz
Gniatczyński Zygmunt
Grzybowski Wacław

Kizierowski Witold 4/2
Klinger Jerzy
Kos Mieczysław
Królak Janusz
Kurkowiak Czesław
Marchowski Tadeusz
Mizerny Stefan
Młodecki Henryk
Murzynowski Witold
Nędzyński Witold
Parobkiewicz Edmund
Pieprzyk Kazimierz
Podrzycki Czesław
Rakowski Jerzy
Rydlewski Zbigniew
Schulz Edward
Skrobała Bogdan
Stawny Bolesław
Szafarkiewicz Henryk
Świderski Czesław
Wankiewicz Roman
Wilczyński Marjan
Wojciechowski Wład.

II b.

Beyer Tadeusz
Borowiak Janusz
Dalc Marjan
Górski Kazimierz
Grzegorski Bogdan
Günther Bogdan
Gwizdała Henryk
Hoffmann Edmund
Kwaśniewski Edward
Lissowski Jerzy
Łącki Zbigniew 1/2
Marcinkowski Tadeusz
Moczarski Stefan 10/3
Mrugalski Marjan
Mytko Henryk
Nowak Walerjan
Piński Marjan
Piotrowicz Roman
Psuja Marjan
Rolirad Bogusław
Rożek Witold
Ruciński Zbigniew
Sieradzon Jan
Szałamacha Czesław
Tabaka Bogdan
Tomczak Alfons
Wierzbicki Edward
Wiśniewski Tadeusz
Wróblewski Tadeusz
Zajęcki Włodzimierz
Zamlewski Marjan
Żakowski Franciszek 30/1

III a.

Bessert Lech
Bilski Kazimierz
Cichosz Marjan
Czarczyński Stanisław
Fleszar Rajmund
Gintrowicz Antoni
Janczewski Jarosław
Luks Sylwester
Markiewicz Zbigniew
Mizerny Andrzej
Palczewski Stanisław
Palluth Sylwester
Pilaczyński Tadeusz
Przybyła Stanisław
Rakowski Bolesław
Rocławski Remigjusz
Schulz Józef
Skibiński Tadeusz
Slewczuk Jan
Smólski Leon
Stankowski Janusz
Unruh Konrad
Wielicki Witold
Zakrzewski Witold
Zasoński Alfons
Żurowski Mieczysław

III b.

Andrzejewski Mieczysław
Banaszak Kazimierz
Broniewski Bolesław
Büttner Alojzy
Ebertowski Henryk
Florczyk Edmund
Horoszkiewicz Andrzej
Jączek Stanisław
Kostka Zenon
Kurka Tadeusz
Leja Marjan 20/12
Lohner Alfred
Łukowczyk Stanisław
Maćkowiak Jacek
Nowaczyk Mieczysław
Osadziński Alfred
Pacyński Tomasz
Pełczyński Marjan
Raczyński Tadeusz
Rozmiarek Jan
Smolarkiewicz Antoni
Syller Włodzimierz
Wawrzyniak Alfred
Wilczkowiak Wiktor
Wolniewicz Marjan

IV a.

Bieńkowski Krystyn
Bocheński Adam
Buchwald Bernard
Czysty Kazimierz
Figaszewski Stanisław
Hoffmann Kazimierz
Kaźmierczak Józef
Kędzierski Bogdan
Kurpisz Jerzy
Linke Wiktor
Motyliński Marjan
Patan Kazimierz
Pieprzyk Wiktor
Porawski Wiesław
Powałowski Zenon
Prawiński Józef
Raszkowski Henryk
Rydlewski Stanisław
Sokołowski Franciszek
Sroka Janusz
Świderski Stanisław
Żakowski Jan

IV b.

Bogajski Witold
Dyczkowski Bogdan
Górczak Jarosław
Hoffmann Marjan
Judek Henryk
Kaszarek Zygmunt
Klensporf Marjan 16/10
Michałowski Sławosz
Moyseowicz Jarosław
Piotrowski Józef
Piszczek Franciszek
Poplewski Mieczysław
Samilski Jarosław
Sarna Zbigniew
Schulte-Nölle Bronisław
Skrzypek Janusz
Szafarkiewicz Lubomir
Szukalski Jan
Schulz Bonifacy
Wawrzyniak Stanisław
Zoellner Walerjan 2/10

V a.

Banaszak Stefan
Błociszewski Andrzej
Eborowicz Wacław
Frybes Adam
Hamerski Jan
Idaszak Bogdan
Ignaszewski Adam
Jasiewicz Bolesław
Jendrasik Feliks
Jóźwiak Władysław
Jurtsch Bernard
Karpiński Henryk
Lisowski Kazimierz
Majdanowski Stefan
Malinowski Antoni 31/3
Muszyński Zbigniew
Napierała Sylwester
Olszański Wincenty
Palczewski Mikołaj
Piotr Stanisław
Rozmiarek Seweryn
Skotnicki Włodzimierz
Smulkowski Stanisław
Sowiński Witold
Stern Ildefons
Szulc Jarogniew
Wieczorek Jan
Wilczyński Henryk
Zirpel Paweł

V b

Bręczewski Edmund
Buschke Jan
Fitzner Adam
Gról Tadeusz
Haszkiewicz Mieczysław
Herwich Stefan
Janas Bogdan
Jeszke Bogdan
Konieczny Kazimierz
Kwaśniewski Bronisław
Lis Jan
Lissowski Witold
Michałkiewicz Maciej
Olejnik Stanisław
Odadziński Jerzy
Płończak Lech
Płotek Teodor
Przybecki Mieczysław
Raczkowski Olgierd
Ryffert Jerzy
Senger Alfons
Sieradzon Witalis
Skotnicki Bogdan
Sroka Zbigniew
Stasiak Józef
Sulikowski Maksymiljan
Szymczak Bogdan
Talaga Stefan
Waga Tadeusz
Wieloch Edwin
Zientek Bożydar

VI a

Augustyniak Witold
Baranowski Tadeusz
Bury Jan
Busza Władysław
Dykier Walerjan
Fęglerski Bogdan
Fleczar Fryderyk
Górecki Romuald
Jaskólski Juljan
Kajewski Jan
Klichowski Witold
Michałowski Edmund
Modzelewski Ildefons
Nowacki Zenon
Palczewski Marjan
Popowski Bronisław
Popowski Jerzy
Rozmarynowicz Witold
Schulz Zenon
Stefaniak Janusz
Stęszewski Edmund
Walkowski Czesław
Wietrzykowski Florjan
Wituski Janusz
Wiza Bernard
Załachowski Bohdan

VI b

Boettner Jerzy
Generowicz Zbigniew
Gnatowski Jerzy
Hamerski Wacław
Henschel Edmund
Jax Leszek
Kaczmarek Mirosław
Karchowski Zygmunt
Kozłowski Zdzisław
Kruk Zbigniew
Łopiński Leon
Mann Mieczysław
Marciniak Jarogniew
Michałowski Bohdar
Namysłowski Leszek

Neterowicz Edmund
Nowicki Alfons
Pacyński Jacek
Smereka Marjan
Trompeteur Kazimierz
Waliszewski Janusz
Wereszczako Witold
Wiewiórowski Tadeusz
Woltman Bernard
Zakrzewski Andrzej
Ziętek Zdzisław
Ziółkowski Kazimierz

VII a.

Białkowski Tadeusz
Bogacki Lech
Borchardt Włodzimierz
Dembiński Marjan
Gosieniecki Antoni
Górecki Czesław
Janicki Walerjan
Jóźwiak Henryk
Kaczmarek Roman
Kędzia Zbigniew
Kosko Stefan
Małecki Witold
Matheus Jan
Michałkiewicz Witold
Nyka Jerzy
Pawlak Franciszek
Polcyn Tadeusz
Poplewski Witold
Praużiński Stanisław
Sośnicki Feliks
Szczepski Jarogniew
Szukalski Alfons
Szymański Witold
Talarczyk Witold
Tasiemski Kazimierz

VII b.

Borowiak Edmund
Borowski Tadeusz
Celichowski Zygmunt
Czaplicki Mieczysław
Fänger Karol 28/4
Galuba Benon
Hoffmann Karol
Jaszewski Zdzisław
Kawicki Wojciech
Knowski Janusz
Kujawski Alfons
Olszański Zbigniew
Preiss Teofil
Ratajczak Stefan
Sierszulski Roman
Stachowski Brunon
Stępka Marjan
Stryjakowski Stanisław
Szczepski Olech
Szymandera Hipolit
Thiel Jerzy
Tłuchowski Józef 4/10
Wodnikowski Edmund
Zielewski Jarosław

VIII a.

Adamczewski Włodzim.
Berchert Franciszek
Broniarz Jarogniew
Broniewski Edward
Busza Edmund
Cichoń Zbigniew
Drygas Przemysław
Fleszar Mieczysław
Frąckowiak Stanisław
Galczewski Ksawery
Jasiewicz Bronisław
Jasiewicz Romuald
Kaczmarek Bernard
Kwaśniewski Tadeusz
Lisiecki Henryk
Ławicki Stanisław
Michałowski Przemysław
Opitz Eugenjusz
Schulz Marjan
Skoczyński Tadeusz
Sobczak Jan
Stelmachowski Lech
Szczepaniak Stefan
Szymański Leon
Wilden Roman
Zamiara Marjan

VIII b.

Bogajewski Tadeusz
Jerzykiewicz Zbigniew
Dyczkowski Witold
Gustowski Zdzisław
Jeszke Witold
Kandulski Witold
Ligocki Alfred
Marcinkowski Henryk
Marciniec Walter
Mielcarek Eugenjusz
Muszkieta Karol
Osadzinski Adam
Palczewski Stanisław
Przybecki Edmund
Radoński Antoni
Ratajski Kordjan
Rozmarynowicz Szczęsny
Smulkowski Melchior
Stawowiak Stanisław
Syller Zbigniew
Szukalski Marjan
Śluzar Aleksander
Urbanowski Kazimierz
Wojciechowski Aleks.